EPISTOLE ȘI ACTE

ALLE

OMENILOR MISCARII ROMANE

DIN 1848

DE

J ÉLIADE

www.dacoromanica.ro

Paris. — în Tipografia lui Prevr et Comp., strada J.-J.-Rousseau, 15

www.dacoromanica.ro

Donatiunea
Paulina Lupu Antonescu

I.

Fraților Români,

Doi anni apprópe de quând, despărțit de voi, rĕtăcescu în lume de parte de căminul ruinat și de copii que rĕtăcescu ca mine. Nu v' am scris pînо acum; n' am scris nici la amici nici la consângi qua să nu puiu in nevoie pe nimeni.—Sulița Casacului è în cósta vóstră.— Am lăsatu a se allină lucrurile, a se restabili încrederea.

Departe de voi, quât am putut m' am nevoit cu péna si cu tiparul, în neaverea apostolică, a vĕ facce cunosenți lumii, a arătà starea în quare vĕ aflați, a da la lumină drepturile vóstre, legile părintilor nostri, drepturile, legîle si datinele terrei. Am desvĕlit înaintea sórelui cabalele protectoratului răpitor, cabale de mai mult de un secol; smuls-am masca Czarului, și am inferat pe aquest Faraon dela Nord, am insemnat cu Crucea pe Dracul de Miadă-nópte.

Quât am fostu cu voi, în treidеci de anni, v'am inchinat junețele, dillele și noptile, totu que am agonisit cu sudorile să vĕ luminedu copii, să ve consilliu junii, să vĕ facu a vĕ cunósce drepturile și datoriile, a vĕ cunósce ființa politică, națională, que o uitasserĕți singuri, să vĕ facu

www.dacoromanica.ro

cunoscuți lumii, să vĕ creedu scóle, limbà, litteraturà, teatru; să vĕ esplicu Evangelia, să vĕ desteptu speranțele; să preparu un viitor copiiler vostri, sa vĕ adducu a rennoi vechile relații cu Turcia si datoriile reciproce între Suzeran și Vasal, întemeiate pe tractatele lui Mircea și Vlad V.

Voi n' ati cunoscut quât vĕ serviam, quât sacrificam pentru binele vostru; Casacul m' a priceput in tot d' auna, pentru quĕ în tot d' auna m' a persecutat de la 1831 încoà.

Prin tóte nevoile, sacrificându sănĕtate și stare, 'mi am pus puterile și prin allegorii, și prin fabule, și de faça a vĕ deschide ochii și a vĕ desîncântà de farmecele în quare Czarii învĕluisserŏ și ochii și mintea pàriuților nostri și ne cutrupissero fiiuta nationalà. Scrierile melle stau de faça, quâte au scàpatu de focul și vandalismul casacilor. Paginile *Curierului Românu* uccis de comissarul Czarului cu mâna Bibescului mărturisescu adevĕrul. Vĕ vorbiam de drepturi pe quâtu puteam, și quând mi se astupà gura, vĕ vorbiam despre limbă. Voi nu me pricepeați quĕ è vorba de nationalitate. Cosacul mĕ pricepea, și mĕ persecutà, vĕ persecutà limba, chiar prin Românii perduți.

In quelle dupò urmă quând veduiu quĕ onórea caselor, averile și viața vĕ erà în pericol; quând vĕduiu quĕ Protectoratul usurpator vĕ preparà o altà *Zavera* ca a lui Ipsilante; quând veduiu quĕ comissarul Czarului complotà în umbrà și de faça în casa consulatului russu, în casa lui Mavru, cu tóte cuscreniile lui și adepții lor, cu toți Fanariotii, și Rumanofanarioții, cu Odobescul capul oștirii și cu Solomon capul garnisonei; quând veduiu quĕ nu mai este mântuire, quĕ pacea și viata vĕ erà în în periocol, strigaiu de façà să m' audà tótà tĕrra, strigaiu prin *Curierul Românu*: « *Urescu Tirania, 'mi è frica de Anarchie.* »

Atunci comissarul Czarului, îmi astupó gura, uccidênd Curierul vostru și queru esiliul meu; pentru quĕ prin anarchie speră să adducă ostirile despotului seu în tĕrra,

www.dacoromanica.ro

spre a *batte* pe Ungur, a amenința pe Turcu, și a punne subt epitropie pe Austriacu. Vedêndu-me amenințat. vedênd que Mortea cu sabia și cu focul sta la portile vóstre; quĕ Russia querea și facea singură rescóla, vedênd quĕ nu mai erà sperență de mântuire, quĕ Domnul terrei nu mai avea putere nici materială nici morală, quĕ nu mai avea nici credit, nici offiçeri nici soldati spre a înfrĕnà pe sinbriasii lui Mavru, lui A. Ghica Vistieru, lui Cantacozino, ai Sutzilor, pe Seidii campionului moscovit și pe toti rătaciitii; vedênd quĕ rescóla se face spre peirea terrei și batjocura ei, nu pe principe ci în tarafuri lepróse, servile, pline de patime și de sclavie: atunci, fratilor, n 'am mai avutu que să vĕ sacrificu de quât o stare agonisită de trei deci de ani, o viață, viitorul copiilor mei; atunci în numele Domnului 'mi am ardicatu crucea, v'am annunțatu pacea prin proclamație și cu toti bunii și adeverații Români neamețiti de doctrinele moscovite, cu Tell, Golescul Stefan, cu bravi Meghierul și Plesoianul, cu preotul Sapca, cu Judetul Romanaților intregu, cu doĕ companii de pedestrime ânco vergine, cu o divisiune de călărime, cu Dorobantii Romanaților, pe de o parte; cu Nicolae Golescul pe de alta în Bucuresci, cu Gr. Gradisteanul, Eclesiarchul Joan, cu tot Tîrgul, tótă preotimea, tótă junimea generósă, totu parintele bun de famillie, toti, ajuntându-ne unul pe altul, intr 'un cuget și intr'o inimă, ne am sculatu spre a da o putere nuoă Domnului terrei a 'l întări, a 'l chiemà spre a se punne în capul miscării que n' avea alt inemicu de quât Anarchia: am ridicatu stindardul Regenerației în numele Dreptății și Frăției, pe temeiul Autonomiei terrei și Suzeranității I. Porți.

Mințile erà apprinse, esaltate, pretențióse, *bolnave* chiar prin veninul cu quare le adapasserŏ misionarii incendiari ai Czarului. Qua să se intimpine anarchia și să se împace mințile, s' au proclamat principele și drepturile de quare avea trebuiuta tóte clasele, dela satean pînŏ la ban:

« Respect către proprietate, respectu către persóne. »

www.dacoromanica.ro

Folóse generale fără vătĕmarea nimuluĭ,

S' au proclamat 21 de articole basate pe vechile nóstre datine și drepturi, singure în stare a împăcà tóte interesele și a nu vătĕmà legalitatea tractatelor.

Pe aqueste base s'a sculat țĕrra întréga ca un singur omu spre a sustine pacea și a allungà rĕul, tiindu în frĕu pe vêndĕtori și pe vênduți, si ênsuși pe smintiți.

Domnul tĕrrei abdicó neviolat de nimini, lăsó Patria în prada nevoilor que i se preparà, o lăsó spre a facce voiea Czarului, amăgitu quĕ peste currênd se va întornà în tĕrră cu putere căsăcească.

Totu que făcù bine ânsĕ a fostu quĕ abdicênd, lăsó frĕul guvernului în mânile ministrilor que numisse de currênd, spre ai face responsabili, și spre a nu întrerumpe șirul leginit al ordinei legale.

Uneltele ânsĕ planurilor sinistre alle Petreburgului, în dătà dupŏ departul Domnului se adunarŏ la Mitropolitul să chieme pe casaci. Strimtorati ânsĕ de popol, furŏ nevoiti de o quam datà a abandonà cugetul asta și a alergà la viclenie, amăgind prin uneltele lor pe popol, si adducêndu'l a rumpe firul legal al guvernării. Il amàgi și îl făcù a proclamà un guvernu provisoiriu si un ministeru nuou și amestecatu spre a putĕ bàgà în cîrmuire pe Odobescul, pe complicele lui, pe socii și códele lor, spre a dà gardia nationala în mânile Cretzulescului que venisse din Russia, și a ajunge a arestà în urmă si ucide pe ômenii natiei, ai principelor si ai păcii.

Cum au cugetatu, ast fel s'a și urmat, dând ânsĕ ei în cursa que întinseserŏ. — La 19 Junie a treiadi dupŏ venirea nóstră în capitală, farŏ appĕrare și plini de încredere furom arrestati, noi ómeni vostri, Tell, Maghierul, Golesci Stéfan și Nicolae si eu. Popolul ne mântui în dată, și iertó pe trădatorii que ii vĕrsarŏ sângele. Popolul ne pusse iaro la cîrmă.

Intrigele nu încetarŏ; la 29 Junie se proclamó de către fiii perdării Căimacamia nelegiuită. Popolul ânsĕ cu minte și cu binele o allungó. Atunci iarosi se incercarŏ, ca și la 19 Junie, a proclamà în guvernu pe

www.dacoromanica.ro

Odobescul și pe Câmpineanul. Capitala își querù ânsĕ înapoi pe ómenii sei, pe aqueia que jurasserò a fi nu capii ci servitorii Natiei.

Aquestia în trei luni mânturrò tĕrra de focu și de pradă; Ei prin decretul datu la Craiova, assigurarò drepturile proprietàtii *adeverate* și trimisserò pe muncitori la lucrarea câmpului ; Ei astêmpĕrarò mintile prin formarea comissiei de proprietari și sàteni ; ei închisserò aqueastà comissie quând clientii lui Sturza trimisi din Iasi și uniți cu provocatorii miscati de pîrghii rusesci, sarută pământul și strigà in ulite sà dea sĕ omore pe quine dice quĕ pământul este al lui ; ei scósserò din fonctii si din tĕrrà pe ast fel de îndemnàtori la relle que astadi sunt protegiați de Russi si de gazetele din Constantinopole cumpàrate de ruble. Ei, fratilor, ómenii allegerii vóstre reușirò cu puterea moralà, cu neturburarea Pàcii a ține în locu, a pironi pe casacu la marginile terrei farò a cutedà sĕ calce sacrul nostru Pàmênt. Quĕci nimeni n'a perdutu nimicu în trei luni de Regeneratie : o picàturà de sânge reactionar nu s'a vĕrsatu. Popolul singur a botezatu și a sfințitu cu sângele seu respândit de Solomon Regeneratia românà. Trei luni de bucurie si de serbatóre fu tótà miscarea de principe și de pace fàcutà în numele lui Christu.

Quând ostirea Suzeranului nostru se appropià de capitalà, agentii lui Duhamel întarrîtà popolul a facce un macellu terribil. Locotenentà le-a dejucat cugetele sinistre și condamnabile, demne de un protector ca Czarul.

Locotenenta lăsò capitala în mâinile Caimăcàmiei curatà de crime, neattinsă ancŏ de durere.

Prada, măcellul, durerea, lacremele, lipsa, nevoile începurò de la 13 septembrie, dela intrarea lui Duhamel în capitalà, dela intrarea casacilor *protectori*. Quâte s'au urmatu de atunci, quâte ati sufferitu, in que stare a ajuns tĕrra cu fiinta astor fĕrre selbatice restabilitóre de ordine legalà, tóte, fraților, le cunósceți mai bine.

Domnul A. Ghica a lăsatu o reservà de 8 millióne. Bibescul le-a consumatu din preunà cu veniturile tĕrrei pe cinci anni. Miscarea Regeneratici avù și ea chieltuielele

www.dacoromanica.ro

salle pentru postele estraordinare, pentru comissarii trimiși prin plasé a ține satele în ordine si a esplică spiritul Constituției, pentru formarea corpului de panduri que înfrênó pe reactionarii rusolatri și caftanolatri Olteniei, și pentru alte chieltuiele mănunte que cu totul și peste totu nu se ardică la un million chieltuit din lista civilă a Domnului que abdicasse qua să facă voiea Czarului, și din multimea de lefe de ajutanți și de atâția parasiti și spioni.

Daqua altii întórserŏ Domnului lista civilă, țérra è datóre astă chieltuială de prisos quellor que n'au millă de banii publici. Membrii Locotenentei, n'au luatu nici o listă civilă, s' au datu sclavi în trei luni, și 'si au abandonat averile ast fel cum să fie pradă în urmă.

Caimăcamia lui Cantacozino lăssó țérra cu o datorie de 18 millione subt preveghierea oștirii *protectóre*.

Fraților, n' aveam în cuget a vĕ mai scrie; vream să mĕ uitați, să mĕ abandonați străinu, singur cu dorul meu pentru voi. Quând vedu ânsĕ quĕ nevoile vĕ amenință din nuou, tăcerea è o crimă.

Aqueastă Russie que vĕ trimisse *zavera* cu Ipsilante, que vĕ addusse ciuma, cholĕra si Regulamentul la 1828, que vĕ facŭ a mâncà humă si scórță de copaciu, luându-vĕ faina și màlaiul; aqueastă Russie que vĕ prepară o altă *zavera* la Brailla în 1841; aqueastă Russie que vĕ prepară omorul, focul și prada averilor la 1848, de quare v'am mântuitu noi, dându-mi în pradă viata și averile; tot aqueastă *ortodoxa*, si *protectóre* putere nu încetéda prin mieltele salle a vĕ turbură din nuou pacea spre a 'și află cuvint înaintea Europei qua sa 'și tie oștirile în spinările vóstre dicêndu quĕ nu vĕ astîmpĕrati.

Qua să vĕ amegească, emissarii turburători ai Czarului, audiinu quĕ se servescu cu numele nóstre, cum s'au mai servitu și altă dată. Nu credeți, fratilor. Noi nu v' am indemnat nici o dată la desbinare, la ură și la sânge. Quând ammu strigatu « *Pace voe! libertate voe!* » erà quĕ

www.dacoromanica.ro

pacea si libertatea sta in pericol farò speranța de a se mai stabili: Nu v' am sculat a vĕ batte pe uscatu și pe apă cu mâinile góle cu trei pruteri. Tot satelitii Czarului vĕ îndemnă și atunci la resbel. Scularea vóstră a fostu o protestație în numele Dreptății și Frăției. Protestația vóstră s' a facutu o dată; lumea a audit 'o, lumea a aflatu que va să dică protecția Czarului.

Tilharii v' au cuprins. Tilharii astădi vĕ îndémnă la arme spre a vĕ încrimină in ochii Turciei și ai lumii, spre a 'și disculpă tilharia lor sì à 'si perpetuà șederea în căminele vóstre si a vĕ suge ca strigoii sângele.

Ori quine vĕ dice în timpii de acum: « sculati-vĕ! » aquella nu vĕ voiesce binele, aquella nu vine în numele lui Christu, aquella è apostol al Minciunii, al Sclaviei, al Czarului Luati sémă, cercetati viața trecută unora ca aqueștia, relațiile lor, faptele și purtarea lor din timpii Regeneratiei si vĕ veți lumina și veți cunósce que voiescu asemenea ómeni si ai cui apostoli sunt. Nu, fratilor, n' ascultati pe amăgitori: aveți răbdarea Mântrîtorului lumii, si a Martirilor. Daqua Englitera officială, França officiala și Germania officială, către quare ati protestat o dată cu lumea și cu Dumnedeu de față nu vĕ vor mântui de Casacu și de creaturele lui și de quei que s' au vendutu lui; daqua Turcia, protectóre, delăssată, nu va putea să 'si appere integritatea imperiului sĕu; răbdati și atunci, pinò quând popolii toți îsi vor da dreptatea și vor recunósce si pe a vóstră. Rabdați pînò quând trômbita angélului resbunător va sună și va deschide ochii orbilor, va destupă urechile surdilor, va dà viată quellor que jacu în mormîntul sclaviei și al pĕcatului; pînò quând Messia asteptatu, mîntuitorul lumii, Christos-Popolul va veni pe norii gloriei. Pinò atunci stati în pace si cu frica lui Dumnedeu. Iubiti-ve unul pe altul, ușurativĕ nevoile si sarcinele, supunetivĕ guvernului que vi 'lau datu cu forța; uriti 'l ânsĕ în fundul inimii, și protestati cu inima, cu suffletul, cu răbdarea, cu tăcerea.

Petre, Popole, quare esci pétra din unghiul temeliei, nu scóte sabia, nu tăià urechica dorobantilor Caiafei vostru; lasă pe Christu, pe Natie să 'l ducă la resticnire, lassă 'l să

www.dacoromanica.ro

suffere batjocura, adăparea cu oțetu și cu fiere, împungerea, mórtea, què Christu-Natia va învia și va sparge *pecetele* sateliților Czarului.

Fraților, puneți urechiea la pământ și 'l veți audi que geme în tóte părțile. Mâna de fer a lui Antichristu este pre dênsul. Martirii Poloniei, Ungariei, Italiei, Romaniei, Germaniei 'și au vêrsat sângele. Drepții popolilor sunt allungați, proscrișì, jacu în fére, gemu ascunsi. Nu è timpu de sculare; è timpu de cugetare, de prudență, de căire. Pentru què semne de doliu sunt astea, semne de mórte, semne que s' au făcut la Resticuirea Fiiului Omenescu. Pamêntul s'a cutremurat, sórele s'a întunecat, catapetésma Bisericei quare tinea ascunse misterele Libertătii omenesci s'a despicatu de sus pinò jos, qua să vadă ómenii adevêrul. Vi s'a arătat adevêrul, Fratii mei; vè cunósceți pe voitorii de bine și de rêu, vè cunósceți drepturile, vè cunósceți sufferințele. Rabdați, fiți cu minte și înțellepciune drépță. Quând Romania a întins mâinile pe cruce la pironirea și împungerea casacilor; quând se adăpó ca cu oțetu si cu fiere, nu è așa què lumina intelligentelor vóstre se eclipsó în temniile, în esiliu, în întunecul tăcerii, què sórele vi se parea negru, și què Mitropolitul vóstru s'a purtat cum să se despice catapeteasma Bisericei si să vedeți limpede quine este Czarul, quare este credința lui, și que este Evangelia? Timpii lui Antichristu sunt acum, semne relle, semne sinistre!

Quând va veni Fiiul Omenescu, quare este omenirea cu puterea lui Dumnedeu, semnele atunci sunt altele. De veți pune atunci urechiea la pământ îl veți simți què tresare, il veți audi què muge, ca muma în durerile facerii, què 'i batu pântecele de speranța ușurării. Astădi la vorbele *Dreptate* și *Fratie* inima vi se înghiață de frică; atunci ânsè vi se va împlea de spiritul Adevêrului, ca în ajunul Regenerației, vi se va împlea de întărirea lui Dumnedeu; semnele atunci le veți cunósee în inima vóstră, pe fecele pălite alle tiranilor și ghidilor vostri, le veți cunósee pe ceru, adică în lumea în trégă: In inima vóstră va fi bucuria și speranța, în braçele vóstre puterea

www.dacoromanica.ro

in capetele vóstre întellepciunea; Atunci să sciți que Fiiul Omenescu se appropie cu puterea ângerilor resbunării și recompensei. Omenirea que a gemut se va întări in mostenirea que i s'a promis, va fi recunoscută de Fiiu al lui Dumnedeu.

Adevĕr vĕ spuiu voĕ, quĕ veți trăi și veți vedé tôte aquestea. Veti vedé capul Balaurului sdrobitu, portile Iadului Tiraniei derimate, și voi morților, que jaceți farĕ viata cuvîntului, farĕ lumina que lumireadă pe totu omul que vine în lume, farĕ cunoscinta quellui que s'a resticnitu, véti inviá la judicata. Veți vedé quine este Resticnitul, și amar quellor que vor avea să dea sĕma! Resticnitul esci tu, Popole. Quine te-adăpatu quand ai avutu sete? Quine ți a datu pâine quând ai avutu fame? Quine te-a înbrăcatu quând ți au smuls tiranii cămașa? Quine te-a căutatu quând ai fost bolnavu de dure și de muncă? Quine te-a cercetatu quând ai fostu in fĕre, și in temnite pentru adevĕr sau pentru quĕ nu 'ți a făcut nimeni cunoscut adeverul?

Nu vor trece anni multi și aquestea se vor împlini. Pinĕ atunuci ânsĕ, fraților, iarĕsi vĕ repetu, răbdare și întellepciune dreaptă! Nu ascultați pe apostolii Minciunii, pe amăgilorii, pe tot que vĕ dice: scoteți sabia, puinduvĕ inainte Patrie, Romanie tare, Ungarie tare. Tóte minciuni, tóte vanităti; tóte uneltiri de la Miada-nópte spre a vĕ încrimină și a 'si adeveri Czarul calomniile.

Voi v' ați dat o dată in aintea cerului și a omenilor principele vóstre dupĕ Evangelie; v' ați arătat drepturile străbune și quare este răpitorul Casei parintesci. Lumea cunosce. Quând va veni timpul, veți fi restabiliti în alle vóstre. Quând va veni timpul nu va mai fi vorba de Romanie și de Ungarie tare, ci de omenire tare, de popol tare, de adever și de libertate tare asupra Minciunii, Despotismului, și tututor saleliților Satanei.

Quand se va da semnul din patru parți alle lumii, quând Dumnedeu se va manifestă omenirii și va arată quĕ a venit ora, atunci fiți în veghiere, fiți pocăiți adică fiți cunostători de quâte ați gresit în tot d' auna și mai

www.dacoromanica.ro

vîrtos în anul 1848—anul Domnului—de quâte âți gresitu și Omenirii, și Natiei, și fratelui vostru în parte.

Pace voĕ! ve repetu, libertate voĕ! Pacea adevĕrată, pacea Vietei, iar nu a mormêntului; pacea proclamată de Christu în midlocul discepolitor sei, cu cósta împunsă, cu ranele pirónelor; pacea que vine dupŏ luptă, dupŏ triumf; iar nu quea din mórtea sclaviei. Astădi sunteți pe cruce, plecați capul în jos; nu blestemați, iertați si Dumnedeu are în sînul sĕu, în sufflarea sa ora învierii vóstre. Aquea órà reseri-va lumii ca și Romania din mormênt, și atunci veți strigà: « Christ a înviat, iadul s'a surpat; Romania s'a sculat din morti, Czarule, unde îți è puterea? Omenirea a înviat, idolii despotismului s' ausdrobit. Pace noe! și între óineni bună voire!

Salutare și Frăție.

J. Eliade.

No 1.
Paris, 1850 Aug. 15.

II.

Părinte Calinicu cernicane, cuvióse cleru al Românici, părinti preoti și monachi.
Pace și întellepciune dreaptă!

Vĕ adducu a minte de timpii quând Mântuitórul lumii fu condamnat să mórà pe Cruce. Cu întellepciune dreaptà deschideti ochii și vedeți starea de acum a omenirii și mai vîrtos a Patriei nóste.

Atunci la restienirea Domnului nostru erà un Cesar al unei natii naintate. Astădi è un Czar al unor orde barbare. — Cesar erà păgân. Czarul êste antichrîstu.

Atunci Judeca nu mai avea mostenirea și episcopia sa. Astădi România nu mai are Domnul sĕu. Atunci erà un Erod, astădi è un Gospodar.

Atunci erà un Pilat proconsul, astădi è un consul russu.

www.dacoromanica.ro

Lànci și custodii allé Cesarului atunci; baionette și carauie alle Czarului astàdi.

Atunci Domnul nostru fu pironit pe Cruce pentru què se numise Christ, adicà unsul; astàdi resticnitul è Popolul romàn, pentru què a cutedat a strigà què è unsul botezului. Atunci omenirea a pàtimitu in Christu, astàdi Christu pàtimesce in omenire. — Christ este Popolul.

De veți tăgàdui aqueasta, nu sunteți Chrestini, pentru què cunósceți disa Màntuitorului: El este quel flamànd, el quel gol, el quel bolnav, el quel intemnite, el aquella que nu are unde a'și plecà capul.

Atunci erà Farisei și un sanhedrin, astadi sunt boieri fanarioți și un divan obstescu.

Atunci erà un Caiafà. Caiafà Romànici a murit. Altul îi va implini locul. Priimi-vei, cuviose Cernicane, a luà locul Caiafei? Priimi-vei să ajungi a'ți rumpe vestmintele in divan spre appĕrarea intereselor Cesarului de astàdi?

Pentru aqueasta te-ai nàscut Romàn? Pentru aqueasta 'ți ai petrecut junctele și ai înbĕtrànit in Cernica și in legea Domnului, qua să'l vindi la capètul vietei, să'l vindi in frații Lui și ai cuviosiei Talle? Qua să te sui pe scaunul lui Grigorie que fu esilat de Casacu, și să proclami pe Czar, pe adevĕratul Antichristu, să'l proclami de drept-credincios?

Numĕrat-ai vre o dată quàti martiri furò uccisi de Neron și Domițian? Numĕrat-ai quàte victime facù Czarul in Russia lui, in Polonia, in Ungaria, in Patria nóstra, qua să vedi quare pe quare intrece in crudime și in violenie? Numĕrat-ai quàți robi are Russia, toți botezați, toți cu mirul pe fruute, toți cu dreptul de fii? Cugetat-ai vre o dată què mirul face pe tot chrestinul preotu și impĕrat, que il màntue din rindul robilor și il pune in dreptul fiilor?

Neron și Domitian erà pagàni, nu cunoscea Evangelia, și jurasserò pe idoli a imparàți. Ei 'și au pàzit juràmentul. Neron și Domitian ar putea aflà cuvint pentru que omorì pe crestinii, pentru que avea robi.

Czarul a jurat pe Evangelie a impĕrați. Czarul uccide cu miriadele chrestinii que vor să intre in rindul fiilor;

www.dacoromanica.ro

Czarul are cu miliónele robi, și toți cu pecetia darului Duhului sfânt!!!

Neron și Domitian ca nisce pàgâni que era prigonià pe Chreștini. Czarul uccide popolii în numele lui Christu! Pàgânii prigonià Evangelia, Czarul o batjocoresce și o calcă în picióre, în dioa namiedia mare a chreștinatàții.

Cunosceti canónele Biscricei; cunósceți quâți patriarchi prescrie și recunósce Ea în tótà lumea. Czarul se proclamà singur un patriarchu! Czarul è apostat asupra Bisericei, Czarul è ereticu, Czarul è gonitorul lui Christu.

Vĕ veți da óre mâna cu un ereticu batjocoritor al legilor dumnedeesci cu Antichrist ênsuși, tu cuvióse cernicane? Tu clerule al Românièi? Voi preoților, esiți din Popol qua să fiti parinții Popolui?

Duhul Satanei, te ispitesce, parinte cernicane, și nu te suie pe un munte a'ți arată împarația lumii, ci pe un biet deal, de unde abià poți vedè o valle a Bucurescilor plină de lacreme și de desfrênări. Depărteadă aquest duh, Parinte, chiamă Duhul Adevĕrului intr'ajutor, chiamă pe, quel que locuesce întru înàltime! « Quĕ ângelilor sĕi va « porunci pentru tine qua să te pazească intru tóte căile « talle. »

Lassă pe altii să tie locul Caïafei la restienirea Popolului român. Lassă logofeței ca Niculae al Rîmnicului, ca Nifoni de scóla lui să se vîndà Czarului și lui Mamonà. Popolul român que este astàdi pe Cruce va invià dinpreună cu Christ, cu unsul Domnului que vine pe norii gloriei. Cată atunci să fii cu Popolul la judicată, cu oile da dreapta. Lassă caprele da stânga. Ai esitu din Popol; ai fost următorul lui Christu; pungă n'ai avut ca Juda. Pentru que să 'ți dai mâna cu Fariseii?

Cuvióse cler al Românièi, Pàrinti preoți și monachi adevĕrați ai Kynoviilor, apostoli ai Mântuitorului, ostasi ai lui Christ; fii ai Popolului și pàrinți și appĕratori ai Popolului. Să stàm bine! să stàm cu fricà, să luăm a minte! Ora se appropie, ora căderii lui Antichrist. Strigati să veghiede Românii, să se càiască de quâte au făcut, să nu asculte la amăgitori, la apostoli ai Miciunii și ai

www.dacoromanica.ro

Czarului que vin ai amàgi cu vorbe sfinte și mari. Inchideți Bisericele din aintea lui Antichrist, blestemați numele lui, si casa lui, si episcopia lui, si sementia lui. Rugativè in aintea altarului, în casele vóstre, în di și în miedul nopții, rugativè a peri sementia rëilor și tària lor quare este Czarul.

A Blestemà reul este a bine cuvinta binele; a fugi de Antichristu este a se appropià de Christu. Péarà Czarul. este să trăiascà Romània!

Salutare și fratie.

No 2. J. Eliade.

1850, sept. 25 Paris.

Precuvîntare la *Suvenirile* și *Impressiile* unui Proscris.

Fratilor,

Ca omu, nu pociu sà fiu de nici o doctrinà alta de quàt de a lui Christu. Intr'ènsa aflu Adevërul și mântuirea. Aqueastà carte que vè înfaciședu vè marturisesce cugetele melle; este professia mea de credintă.

Ca Romanu, am juratu o datà în 1848 cu tèrra întrègà a fi inemicul Czarului și amicul Turcului. Patria a proclamat doè mari si salutarii principe: « Autonomia tërrei si Suzeranitatea I. Porti. » Totu fiiul adevërat al Românici è dator a le respectà și a le appërà. Intr'ènsele a stat și stà àncò mântuirea nationalitàtii nóstre.

Ammu proclamat cu totii Autonomia tërrei, pentru què tèrra a fost în totd'a una autonomă, pentru què dela 1830 condamnabila epitropie a Czarului ne ràpisse dreptul părintescu. Quine nu este pentrn aquest principu, è inemicul Patrîei, è agent al Czarului. Domnul tërrei quare nu appërà aquest principu è un proconsul, è un gospodar, un tràdător.

Ammu proclamat suzeranitatea Turciei, pentru què è strins legatà cu esistinta nóstra politică și nationalà; pentru què farò dènsa se rumpu tractatele, și farò tractate cădem subt dreptul quellui mai puternicu. Ammu procla

www.dacoromanica.ro

mat și ammu recunoscut mai mult de quât tot d'auna suzeranitatea Turciei; pentru quĕ Turcii ne sûntu necessarii și noi suntem asemenea necessarii Turcilor; pentru quĕ avem cu totii aquelleași interese și aquellași inemicu; pentru quĕ Turcii se află pe callea progresului; pentru quĕ glasul nostru unit cu al Turcilor se póte audì în Europa officială; pentru quĕ farŏ Turci ne înghite panslavismul Czarului. — Quine nu este pentru suzeranitatea Turciei è agent al Czarului.

Vin ânsĕ unii și vĕ dicu: « Nici cu Russii nici cu Turcii, urră și resbel asupra Russilor, urră și resbel asupra Turcilor! Românie unită, Românie tare, Românie independentă! » Aquì è tóta politica, tot machiavelismul, sau mai bine tot czarismul cabinétului moscovit.

Czarul dice: « Que 'mi passă mie de urra sau affectia Românilor! Sunt în destul de tare qua sài strivescu: nu sunt ânsĕ îndestul spre a bravà da dreptul pe Turcia și Austria, și spre a 'mi da cuvintele înaintea Engliterrei și Franței. Ansĕ daqua Românii ar'declarà urră și resbel asupra Russilor și Turcilor, de așu reușì sài facu a vorbì, în momentul aquesta, drespre o Românie unită, de sigur așu appriude asupra lor mânia Portii și a Austriei, 'mi așu justificà manifestele cu quare 'iam incriminat. Que 'mi passă de mĕ urrescu Romanii, daquă o datà Gospodarii lor sunt nevoiiti a fi instrumentele melle, și daqua boierii lor, prin uneltirile melle sunt quei mai multi fanarioti? Urră să propage emisarii mei asupra mea; urra și resbel ânsĕ și asupra Turcilor. Strige Românii în neputinta și desorganisatia lor, strige Românie unită si tare! Resbel cu tótă lumea! Pearda simpatiile Turcilor; nimicu mai favorabil pentru cugetele melle. Parintii aquestor Românii m'au servit cu ospitalitatea, cu grânele și furagele lor, cu vitele lor, cu copii, cu fetele și nevestele lor, cu sudorile lor, cu sângele lor. Astadi sài adducu a mĕ servì și cu nebunia lor. Urrască-me, quât vor voi; urrască ansĕ tot de o datà și pe Turci, calce in picióre tractatele, declarese rebeli, și atunni Germania, Franța, Engliterra îmi vor da dreptate, vor află necessariă fiinta ostirilor melle

www.dacoromanica.ro

în țerrele danubiene; voiu adduce pe Turcia a le dà cu piciorul și a le abandonà în prada mea.

Ast fel cugetà Czarul, — pentru quĕ nu è el Calmucu și roșcatu de florile mĕrului; — ast fel vorbesce agenților sei quellor mai d'apprope. Pe aqueste base Duhamel și consolul russu dau instructii lui Mavru și Rumanofanariotilor. Aquestia iarĕ indoctrinà cuscreniile și creaturele lor. Questia din armà amĕgescu junimea credulà și générósà, o amĕgescu puindui înainte o Românie unità, tare independentà, vorbe sacre, vorbe mari, profanate de Czar dupò cum chiar Evangelia și Crucea sunt profanate de dînsul.

Daqua Franța unità cu Germania ar' declarà resbel absolutismului, Czarul și regii vassalii lui ar tremurà. Franța ânsĕ și Germania n'au declatrat resbel, quĕci n'a venit âncŏ timpul. Mavru și complicii sĕi conspirà *in* umbrà și de față nepedepsit; vĕ amĕgescu vĕ împingu a declarà urra și resbel Russilor și Turcilor tot de o datà, a declarà resbel cu mainile gólle, farĕ arme, farĕ ostași. farĕ căpitani! — Desteptativĕ fraților!

Fiți neîncetat lipiți de Turci, dupĕ cum erați în 1848, unitivĕ cu dînși spre a desminți calomniile Czarului și a dejucà planurilei nelegiuite.

V'am predicat doĕ ₫eci de anni unirea cu Turcii, nu pentru quĕ se numescu Turci, ci pentru quĕ aqueastà unire è legalà, è dupĕ tractate; pentru quĕ ei au aquella'și inemicu cu voi; pentru quĕ Turcii pot, au dreptul și *datoria* sà vĕ appere; pentru quĕ voi puteți ai sustine farĕ pagubà; pentru quĕ sustinerca vóstra pòte sà le dea o forța moralà, o forță politicà.

Daqua ânsĕ Turcii ar' fi fostu inemicii vostri, daqua ar' fi cugetatu vre o datà a vĕ stinge esistința nationalà, daqua ar' fi devenit complicii Czarului spre a vĕ abandonà Russiei in contra tractatelor parinților nostri; atunci, n'așu mai fi Român, îndemnànduvĕ a sustine pe inemicii vostri.

Vedeți ânsĕ bine, aqui stà tòtà intellepciunea și prudenta vóstrà; pentru quĕ tot aqui stà tòta viclenia și tòte cabalele Czarului.

Agenții aquestui despotu vĕ ₫icu quĕ Turcii v'au ma-

www.dacoromanica.ro

cellit copii și soțiile la caserna dela Spirea, quĕ v'au prădat casele, quĕ ei v'au addus pe Russi, quĕ ei v'au despretuit drepturile, quĕ 'și au întors fața dela reclamațiile vóstre, quĕ v'au încriminat dreptatea și frăția. Quei mai puțini cu inima dintre voi credu aqueste insinuații pentru quĕ sémenă óre cum cu adevĕrul. Minciune fraților! și eată cum:

Ființa și purtarea Turcilor intre voi este asemenea cu ființa și purtarea armatei Françese la Roma. Ansĕ unde se află astădi un Italian adeverat, un Italian pătruns de spiritul adevĕrului quare să prédice urră asupra Francesilor? Numai inemicii Italiei propagă ast fel de doctrine Italianul nevîndut străinilor își astupă urechile la dênscle. Illustru Manzini, allungat de armata françesă, persecutat de guvernul Françei, aquest bărbat que personifică într'ênsul cugetarea întrégă a Italiei, aquest adevĕrat italian fu quel d'ântêiu que predicó dragoste către Francesi, și urră numai asupra despotilor. Intrarea armatei françese în Roma fu o fatalitate, farĕ voica generală a natici democrate. Intrarea Turcilor în Bucuresci fu asemene o fatalitate farĕ voiea Turcilor progressivi și inemici doctrinelor moscovite. In França progressul é în Natie, în Turcia progressul è în Guvern. Oamenii progressului s'au mĕhnitu de intrarea Francesilor la Roma și de a Turcilor în Bucaresci, n'au urrît ănsĕ nici pe Francesi nici pe Turci. Daqua Francesii nu intră în Roma, intră Austriacii singuri. Daqua Turcii nu intră în Bucuresci, intra Russii singuri. In dioa de astădi ființa Turcilor da lătreau cu Russii, este tot que vĕ mâutuie.

Ouând am trecut pragul Patriei, quând am sărutat pentru ultima óra pamêntul ei sacru despărtindu-me de voi, datoria d'ântêiu que 'mi am împus a fost d'a vĕ luminà despre intrigele que addusserĕ măcellul dela Spirea și d'a recommandà dragoste intre voi și amicie către Turci: scrisorile și cugetările melle de atunci furĕ publicate prin *Gazeta Transilvaniei*. De atunci, tot que am scris în Franca nu resuflă de quât aqueeași dragoste între voi, aqueeași unire cu Turcii.

www.dacoromanica.ro

Ansĕ și de nu v'ar fi scris, și luminat nimeni, voi ați fost în tot d'auna îndestul de întellepți și prudenți spre a vĕ cunósce interesele. Mintea vóstra v'a îndreptatat de a fi prudenți și leali în trei luni de regenerație. Tot aqueastă minte v'a inspirat in tot d'auna amicie către Turci și greața despre Russi, în timpul occupației. Mintea vóstră v'a făcut a arătà cu tótà occasia affecția raționabilă către quei d'anțêiu si urra binecuvîntată către quei d'al doilea. Purtarea vóstră, opiniile vóstre înbărbătează pe commissarul turcu a eși pe josu, a se preâmblà singur în midlocul vóstru, unde commissarul russu tremură și nu cuteadă a se arătà pe stradele capitalei de quât cu scortă numĕrósă si în fuga mare a cailor.

Iarĕși v'o repetu:

Aquella que nu è pentru Autonomia tĕrrei este agent al Czarului, fiă Român fiă Turcu, fiă Christ fiă Mahomet ênsuși.

Quine nu este pentru suzeranitatea Turciei este agent al Czarului; ânsĕ un agent nevoiașu, neîndemânaticu, lesne de ghicit.

Quine vĕ predică urra și resbel asupra Russilor și Turcilor, tot de odată, aquella este Czarismul împellitat, instrumentul quel mai infernal al politicei moscovite, dicăse Român, dicăse democrat european.

In viata mea, în scrierile melle dela 1830 incoà n'am eșit nici o dată din principele de quare vĕ vorbescu aqui și din doctrina que vedeți desvoltată în cartea que vĕ dau.

Priimiți, aquestă scriere, aqueste *impressii*, aqueste *suveniri*, fiind quĕ sunt impressiile unui om proscris pentru quĕ v'a voit binele; fiind quĕ sunt nisce suveniri scumpe que imi rechiamă imaginea vóstră, suffletele vóstre nobile și generóse, sufferințele vóstre.

Salutare și frăție.

Nº 3. J. Eliade.

1850. 1 oct. Paris.

www.dacoromanica.ro

Relațiŏ

Fraților Români,

Din ḑioa catastrofei, dela 15 sept. 1848, din ḑioa intrării lui Duhamel cu armată turcească în Bucaresci, ammu veḑut quĕ nu mai eră de o quam datà altă speranța de quât in liniște, in prudență și in așteptare. Ammu șeḑut âncŏ quâte-va ḑille in Bucuresci și nu ne-ammu fi grăbit a eși din țĕrra de quât quând ammu veḑut quĕ intrigele commissarului rus nu se mărginea numai in incăirarea que făcusse a se nasce la caserna dela Spirea, ci se incercă in numele nostru a intări popolul și a facce o nuoă mișcare dându-i un caracter ostil asupra Turcilor. Quând ne addusserŏ scirea la 16 sept. quĕ mulți se incercă a plânta din nuou stindardal regeneratiei, și a strigà jos căimăcamia lui Cantacozinò, ammu vĕḑut o cursă întisă de mână muscălească, in paguba țerrei și in ajutorul planurilor moscovite; ammu făcut a se respândi vorba între agitatori quĕ noi eram plecați din țĕrră, și indată ammu și plecat, qua să dejucăm planul sinistru al quellor que așteptà mult de la o nuoă mișcare atât de deșĕrtă in asemenea impregiurări.

In Transilvania părerea și consiliurile melle către frații emigrați n'au fost de quât a fi in liniște, a avea răbdare, a se inbi și a se ajutà intre sine, lăssând de o quam datà orique projet de organisație și de nuoà intreprinderi; pentru quĕ pretutiudeni Reactia luà puteri, și bărbații generoși nu putea de quât să cadă victime. De quâte ori s'au încercat frații emigrați a formà comitete, sau a recunósce tot pe membri Locotenenței de capi ai emigratiei, nu m'am invoit nici la o mĕsură nici la alta. Quând a fost vorba ânse de un comitet, nu politicu, ci de ajutorință reciprocă intre emigrați, de o casa quare după puteri să vie în ajutorul quellor neavuți prin supscriptii, m'am invoit cu tóta inima, farŏ a priimi să deviu membru aquellui comitet, que eră bun și uman in sine, și quărui 'iar fi dat o altă culóre de ar fi figurat intr'ensul membri fostului guvernu național.

www.dacoromanica.ro

Cu asemenea cugete, fără a mè abatte de nici unul din principele Patriei și quare le-am fost profesat și practicat pe quât am putut de cum am debutat în lume, eram determinat a nu mè mai amestecà întru nimicu, și a mè concentrà nedeslipitu în sînul familliei que mai mult de quât tot d'a una avea trebuință de readĕmul și protecția tatalui sĕu. Astfel am trăit peste doĕ luni în Transilvania, pînĕ la apprópierea de a intrà Rusii într'ênsa. Atunci frații emigrati quàți se află în Cronstadt propun Dlui Tell și mie a ne depărtà, și pe de altă parte ênsuși generalul din Sibii querea depărtarea nóstră și a Dlui Maghieru. Nevoiți a rătăci de parte de pragul Patriei, frații emigrati din Cronstadt ne detterĕ missiunea de a ne unì cu D. N. Golescul și quâte trei, ca membri ai unui guvernu alles în atâtea rînduri de popol și recunoscut în numele Portii, să venim a pledà causa Patrici lùngĕ guvernele către quare Popolul Român appelasse prin proclamația sa din 1848 Junie 9, adică către Germania, França și Engliterra.

Ancĕ de pe drum. quand ammu ajuns la Semlin, vĕdurĕm în gazete o perfidă insinuație. O scire falsa, ânsĕ îndemânatică coprindea quĕ emigratia română, s'a despărțit în doĕ câmpuri, unul sub stindardul lui Eliade, Tell și Maghieru, și altul subt al Golescilor: quĕ quel d'antêiu a plecat să închine țĕrra la Austria și quel d'al doilea a remas fedel Portii.

Noi, adică Tell și eu mergeam să închinăm țĕrra la Austria, și nu sciam cum să ne ascumdem de Austriaci, cum săi ocolim: Străbaturĕm în timp de iarna locurile quelle mai nepraticabile alle Slavoniei, Croației, munții Stiriei spre a ne departà de Viena și a ajunge în Bavaria, de unde prin Francfort și Belgia ne vĕdurĕm în Paris.

Aquì aflarĕm pe mulți din Românii que furĕ scoși din țĕrra pe Dunăre sub scortă turcească; aflarĕm prin urmare și pe toți Golesci quàror le împàrtĕșirĕm misiunea cu quare ne însărcinasserĕ emigrații din Cronstadt și scirea mincinósă que citisserĕm în Gazete la Semlin.

In Paris mai aflarĕm făcut și mài eșit de subt tipar un memoriu din partea Românilor din Paris, în quare figurà

www.dacoromanica.ro

susemnați mulți din Românii que lipsiă cum și ómeni que nu s'ar fi cuvenit a figurà în asemenea hărtii. Aquest memoriu avea qualificația de *justificativ* al miscării Românilor. Noi îl vĕdurŏm quĕ erà mai mult *încriminativ* miscării, atât prin redactia sa quât și prin numele quellor que nu s'ar fi cuvenit a figurà între quei susemnați, unii pentru que nu li s'a querut părerea, ca absenți, și alții pentru alte cuvinte mai grave. Vĕdurŏm ânsĕ și nisce seminte îndestul de fructifere în urrà și desbinare, și qua să nu mai provocăm desbinarea și mai mult, quare adducca scandal, furŏm nevoiți a nu mai facce nici o observațiò aquellui memoriu, ca un lucru făcut și tipărit.

Mai mult de jumĕtate dintre Românii din Paris ne recunoscurŏ, provisoriu, a lucrà din preună cu N. Golescul în numele emigratiei și tĕrrei. Quâte trei luarŏm initiativa a lucrà pe quât ne iertà puterile, nu ca capi ai emigrației, nu ca fosti capi ai unui guvern național, ci ca simpli Români. Si ast fel ammu susemnat ori-que act ammu făcut și pe quare îmi propuiu a vi le facce canoscute.

Mica desbinare que vĕdurŏm în Paris, ammu tuat'o ca un effect al unor rivalitați copillăresci și innocente, și în locu de a o considerà ca grava și fatală, n'ammu căutat de quât a o annullà cu o stăruire de împăcare, de sufferințe, de tăcere.

Vedurŏm apoi o brosură publicată la Londra asupra Turcilor, și nu făcurŏm de quât a o considerà ca un effect al unei indignații despre quelle întêmplate la caserna de la Spirea, indignatiò prè firească și binecuvîntată pentru ori que român que nu scià què aquel macellu fu puiu adevĕrat esit numai din nisce creieri ca ai unui comisar al Czarului, faptă adică demnă de Duhamel și de stăpînul lui. Așà, credurŏm și astă broșură ca o necuviintà copillarească, și ne nevoirŏm a facce pe autor a'și retactà quelle scrise.

Dupŏ que detterŏm cabinetulor Engliterrei și Francei lămuririle que eram în stare atunci a da, arătând cugetul și principele miscării române, basate pe autonomia tĕrrei și suzeranitatea Portii, ne determinarŏm a ne ducce la

www.dacoromanica.ro

Constantinopole, ca nisce vasali credincioși ai Turciei

Aqui aflarŏm mai mult de doĕ deci Români emigrati que ajunsesserŏ mai de o datà cu noi, allungați de intrarea Russilor în Transilvania. Aquestia în datà furŏ trimiși la Brussa, și noi furŏm nevoiți a ne înturnà în apoi in Franța pentru quĕ cu venirea lui Graben la Constantinopole, Pórta se aflà în predioa conventiei dela Baltà-Liman.

La despărțirea nóstrà de frații emigrați que ne dideserŏ missiunea în Cronstadt a lucrà în numele lor, și pe quarii mai vedarŏm pe batellu la Constantinopole, ne-àm esprimat mai làmurit de quât tot d'auna quĕ la astfel de împregiurări și cause, càpeteniile nu sunt de quât contradictorii și fatale, adducătóre de rivalitați și de desunire; que càpetenia fie-quàrnia Român emigrat trebue sà fie singurà Patria, și instrucțiile dupŏ quare va avè a urmà sà nu fie altele de quât principele proclamate și sustinute de un popol întregu; quĕ fie-que emigrat se cuvine a fi un apostol al adevĕrurilor recunosuite de Patrie, și quĕ în apostolatul saràciei ar'fi o batjocurà a ne mai facce capete și còde; și în fine quĕ noi ori-que vom lucrà, vom facce ca simpli români cum și ei asemenea sunt datori a facce dupŏ putință.

Un spirit ansĕ de desbinare plana vagu si nedeterminat atât în emigratia din Turcia quât și în quea din Franța. Nu îl consideram ansĕ de quât ca o anomalie naturalà o omului quând își perde cumpĕtul și nu mai è în starca sa normalà. Eram de parte âncŏ de a crede quĕ o ghiarà lungà si tot muscàleascà lucreadà nu numai în tĕrrà ci și intr'o biata mânà de ómeni svînturați.

Ne înturnarŏm la Paris. Aquei ómeni quari mai nainte propunea a numi un singur cap al emigrației a'l încongiurà de o aureolà óre quare, a'l tractà da Princu sau quine mai scie que, aquciași ómeni ne desteptarŏm într'o di quĕ formeadà un comitet, nici mai mult nici mai pucin de quât *democraticu*, abandonând și unitatea absolutistà și aureola, și ori-que principii românesci și moldovenesci tot de o datà; și comitetul democraticu începe a fulgerà asupra Portii.

www.dacoromanica.ro

Atunci, veduiu, cată să o dicu, eu mai ânteiu quĕ aqui nu erà lucru curat, quĕ partea quea mai aristocratică a emigratiei, quea mai principeascâ se facù mai liberală de quât ênsusi popolul român que în timpu de trei luni nu pronuntasse nici vorba de democratie. Que angel sau que demon erà aqui la midlocu de făcù aqueastà minune? Eatŏ que. Emigratia ast fel cum erà semènată în Transilvania Austria, Franca si Turcia, sus tinea queea que sus tinusse si tĕrra intreagă, adică autonomia tĕrrei si suzeranitatea Portii. Russia prin manifestul sĕu din Julie 1848 ne încriminasse quĕ suntem rebeli către Pórtă si quĕ vrem sa proclamăm o Românie una tare, independentà. Purtarea Patriei nóstre, principele emigratiei, languagiul ei nu se potrivea cu încriminarea Russiei adică cu politica ei. Qua să se rumpă sirul miscării din 1848 qua sà se degenerede adevèrata ei fisionomie, càtà sà facă pe emigrati, pe proscrisi, pe quei declarati de conducĕtori ai popolalui, să cadă dintr'o neconsequinta într'alta. Asà se încercarò mai ântêiu a facce o păpusărie ridicolà a'si numi emigratia un singur capu, încungiurat d' o aureolà; si aquest capu, atunci sà fie bun, capabil, om cu tóte cunoscintelele unui bărbat de stat, quând va fi sau unealtà d'a dreptul a dorintelor muscălesci sau unealta vre unei unelte qua sà compromittă emigratia si cu dênsa miscarea din 1848, si prin urmare tot viitorul tĕrrei. Cercarò mai ântêiu din Golesci să facă o asemenea păpusă, apsoi din Moldoveni, si quând vedurò quĕ nu reusiro, atunci improvisarò un comitet democraticu, nume la quare nici n'a visat tĕrranul, nici negucĕtatorul român; la quare ânsĕ Czarul si Duhamel tot d'auna au cugetat, quĕci a calomniat popotul de communist de inemicu al Proprietatii, de batàios si bătaiasu cu Turci, cu Muscali, cu Nemti, cu Unguri, pe un popol que n'avea arme, que sciù a tine ordinea si pacea trei luni, que respectò si appĕrò proprietatea, si quare nu mai avù nici carru, nici bou, nici vacă, nici sufflare de vità în bättĕtură, nici mĕlaiu în sacu, nici focu în căminu, în dată que venirò appĕratorii proprietatii, Muscàlii. Asă voià Czarul să ne arate în lume de inemici ai Turcilor si

www.dacoromanica.ro

Austriacilor, de communiști. Așà se formò și comitetul democraticu cu trăsnete și plesnite asupre Turciei.

Am lăsat să facă, nu am intrat în polemică, întâiu qua să nu ne mai scie lumea, și adoilea quĕ bieții ómeni, o mare parte lucrà ca orbi, orì que gresală făcea, lucrà din nesciință, nici prin minte nu le trecea quĕ sunt unelte muscălesci. Pentru que să' și puie quine va mintea cu nisce juni neîncercați? Pentru que să quĕră quineva dela dênsii intellepciune și incercare mai multă de quât n'au atâtea capete de boieri bĕtrâni, que fărŏ a se îndoi pe tótă dioa nu sunt de quât instrumente muscălesci și unul pe altul se critică; pentru quĕ nimului nu place queea que face altul, pentru quĕ fie-quare rîde unul de altul, și Czarul rîde de toți, și Dracul rîde și de Czarul și de boieri, și Dumnedeu va quere într' o dì cuvînt și Dracului, și Czarului, și boierilor.

'Iam lăsat dicu să facă, credênd quĕ într' o dì se vor desteptà. Așà s' a urmat quâte va luni, și la multe adunări numite democratice, furŏm invitati fără a ne ducce, pînŏ furŏm nevoiti Tell și eu a respunde înscris, quĕ oriquare ne vor fi relațiile private, de amicie sau de rudenie le vom ține in viața privată; iar în adunări și lucrări formale și publice nu ne putem adunà și lucrà cu ómeni de categoriile de mai jos:

1° Cu Români que nu se țin de principele proclamate de Popol: autonomia tĕrrei și suzeranitatea Portii;

2° Cu ómeni asupra quărora se affa bani publici și nu s'au suppus a da socoteala despre dênsii;

3° Cu ómeni asupra quărora este prepus de o crimă gravă, despre quare mișcarea din 1848 și ómenii ei nu pot fi solidari;

4° Cu copii ne vîrsnici trimiși de părintții lor spre învĕtătură, iar nu spre a le ameți noi capetele și a le fură timpul prețios în dispute que lor le sunt străine și tĕrrei de vătămare.

Atunci tóte individele de aqueste patru categorii se pronunțarŏ de un cămpu, în capul quaruia figură quei de categoria d' întâiu ca căpitani și quei lalti ca soldati.

www.dacoromanica.ro

Generalul lor ansè erà și este Roden quare le tinea firul din Constantinople și al quàruia nume adevĕrat îl cunòsceți toți.

Daqua spiritul miscàrii din 1848, a fost representat de Mavru, de alliatii lui, de copii amàgiți quari se dicu quò ar fi tras în Bibescul, de ómeni que n'au scint a se respectà pe sine respectând bani publici, daqua ast fel de ómeni au representat miscarea iar nu un popol întregu armat asupra anarchiei, sfisiiat de ràpirile ministrilor frati și favoritilor Domnilor, stàtut de bicele dorobanților, de un clerù asuprit și insetosat de lumină, de o negutetorime împilatà și degradatà din starea omenească, de o junime generòsă și plină de sperante în viitor; atunci aquésta adunàturà a emigratiei numità democratică de qualitate, compusà de individe de aqueste trei categorii que n' au fàcut nici o datà parte din popol nici din ómenii lui, nici din dregatorii lui, putea face un câmpu; al mintrelea ànsè l' am considerat ca o unealta din sciință sau nesciința a planurilor rusesci, ca o machinà al quaria primul resort erà quel din Constantinopole și pe lùngo quare se mai unirò și quàti va juni quari, amàgiți în credulitatea lor, avurò generositatea a 'și sacrificà timpul și repaosul pàrintilor intru a se amestecà în cabale și â 'si abandonà studiurile.

Asta fu tòta istoria faimòsei desbinàri que s' a audit în terra que este intre romàni emigrati. Ansè quând a fost vre o data unire între ómenii miscarii din 1848, și între sfeterisitori de bani publici? între ei și între muscăliti quari pìno în predioa miscàrii nu facea de quât sà bata romanismul prin slavonism? între ei și pui de fanarioți ai quaror pàrinți au murit și n' au scint sà dicà nici *pâine* pe românesce? Daqua a fost vre o datà unire între ómenii miscàrii și între asemenea ómeni, aqueastà adunàturà fatalà se pòte numi desbinare iar daqua nu, emigratii romani, ómenii vostri, fratilor, au fost și sunt uniti.

Que desbinare dar este in emigratie? Toti emigratii sunt uniti si fugu, se depàrteadà mai multu de quât tot d'una de unelte rusesci și de ómeni que n'au respectat

www.dacoromanica.ro

miscărea nici persóna lor, întinânduse cu bani publici

Dela această linie de hotar pronunțată s'au urnat multe din partea amăgită tot in sens muscalescu, tot în paguba miscării române. A le narrà este fórte pe lungu și nefolositor. Vĕ împărtĕsescu numai actele, și quâte va din scrisori, din quare vĕ veti luminà despre quelle lucrate, despre doctrinele ómenilor tĕrrei și miscasii ei. Tot que a lucrat partea queea laltă n'a fost de quât spre a justificà calomniile Russiei, și a înlesni quelle întêmplate în Bucaresci în véra trecută spre a demonstrà de binecuvîntată șederea Muscalilor în țĕrră.

Eată quâte va scrisori și acte.

1850 decem. 6.

N° 4.

Scrisóre către Românii din Brussa, 1849 Noem.

Fraților din Brussa,

Mult m'au întristat scrisorile din urmă que priimiiu dela D. V. Desbatterite tempestóse que Discodia produsse mĕ mîhnirŏ pînŏ în sufflet.

Resultatul aquestor desbatteri nu fu, dupŏ cum se vede, de quât o desbinare urrìciósă și o formare curată de doĕ câmpuri.

Pînŏ quând emigrația avea un singur cuget de a professà și susține quelle 21 de articole alle Constitutiei appĕrate trei luni de popolul român, pînŏ quând ea întreagă se esprimà quĕ din doĕ salutarii príncipe al Autonomiei și Suzeranitătii purcedu tóte articolele Constitutiei nóstre; pînŏ atunci nimeni nu putea dicce quĕ sunt doĕ câmpari în emigrațiŏ; pentru quĕ queea laltă micä parte nu se compunea de quât:

1° De ómeni prepuși âncŏ din țĕrrà în întellegere cu inemicii;

2° De ómeni escomuniați pentru quĕ ar fi sfeterisit bani publici;

3° De individe que chiar în timpul miscării popolul nu le a sufferit a luà parte cu dĕnsul, pentru què asupra

www.dacoromanica.ro

lor sta greu ca plumbul o accusatiŏ de un attentat órequare străin miscării și de quare ómenii ei n'au fost nici o dată solidari.

Ast fel de ómeni la un locu nu se putea numi câmp, între noi, pen.ru quĕ atunci părți eterogene de multe și varii culori sunt multime în tĕrră și nu se lasă nici de cum mai jos de a se numi *Români* și *patrioti*.

Ast fel de persóne pot trecce, ca atâția alți români que vin prin Paris și prin Turcia, ca părți eterogene causei și principelor nóstre.

Așa dar, pînŏ quând o mică factiune se compunea numai de assemenea individe nu se putea numi câmpu, ci lepădature alle emigratiei române. Quând ânsĕ aquest micu numĕr se póte îndoi cu Români de quari Patria s'ar putea onorà de curația, zelul și abnegația lor, de ómeni que 'și au conservat viața pură, aquești singuri facu un câmpu, și uniți cu individe de una sau alta sau de tóte din categoriile arătate mai sus, facu un câmp considerabil; — de victime ânsĕ.

Acum, dupŏ cum vĕdu din scrisori, avem doĕ câmpuri; unul constitutional si altul cu un cuget mare, mare que dateadă de la Paul Jorgovici, P. Maior, S. Clain, G. Lazar, etc., etc., pînŏ la noi, și pe quare nici Transilvanii, nici Moldovenii nici tĕrra Română întreagă nu credurŏ de întelleptu a'l manifestà, ca o idee fatală in timpii de acum și demnă numai de calomniile cabinetului moscovit.

Qua să ne arate nebuni, copii, visători de nepossibil și prin urmare turburători de pace și de ordine, manifestul lui Neselrode din Jul. 1848 ne calomnió de cugetători a realisà aqueastă idee. Calomnia fu ingeniósă, quĕci întărîtŏ asupra nóstră Austrie, Turcie, și ênsuși rivalitatea Ungarilor, que rempiuserŏ și persecutarŏ ori que element român.

Tĕrra întreaga, guvernul ei national au protestat asupra aquestei perfide insinuații și astădi quine vine să învedeređe Turciei și Europei quĕ Russia n'a minutitu, ci Românii se ascundea quând în trei luni facurŏ pe pru-

www.dacoromanica.ro

denți și observatori de tractate? Quine vine să mărturisească aqueasta?

Pui și gineri de Fanarioți:

Omeni que 'si au luat crescerea în Russia;

Complici d'ai lui Odobescul și Solomon;

Autorii brosurei publicate la Londra asupre Turcilor.

Astea sunt personagele que vin să amăgească junimea și ómenii creduli spre a formă un altu câmp, a professă alte principe de quelle proclamate de o térră întreagă spre a invederă lumii quĕ Russia n'a calomniat, ci Românii s'au fost prefăcut.

Cu dênsii vĕ uniți, victime innocente, și quâți va din D. V. și ne scriți quĕ un cuget mare aveți și aquella este omul D. V. quare va sci... quâte și mai quâte.

Eu vedu acum doĕ câmpuri cu adeverat apprópe de a se formă. Eu firesce sunt cu quei que au profĕssat principele melle, sunt de principele proclamate și susținute de térră, professate, de emigrația matură prudentă și curată: sunt pentru autonomia tèrrei și suzeranitatea Porții.

. . . . . .

. . . . . .

Să venim acum la impressiile que 'mi au făcut și la ideile que desteptarŏ în mine scrisorile din urmă que priimiròm dela D. V. și punturile desbaterilor que vedem quĕ avurŏți.

Pinò să vĕ spuiu despre altele voiu să mĕ încercu a vĕ vorbi despre *Politica*, în quare unii dintre Români trecu atât de eminenti și necessarii. « Cutare și cutare, dicu unii, sunt sciuți de intriganti, de încurcători, de invidioși, etc.; ânsĕ que să le faci? Sunt capete politice, sunt capabili, au energie, etc., etc.

Intrebatu v'ați, fraților, vre o dată que este politica? Este ea o sciință, o artă, o deprindere? o sciinta-mumă, sau un resultat al altor sciințe, al anui studiu profund si filosoficu de individe, de popoli, de istorie, de nația în quare se sumete quine va a trecce da politicu, și da politicu voiesce ai servi?

Pino nu ne dăm definiția despre un objet, este semnu

www.dacoromanica.ro

què prè puçin cunóscem aquel objet și pe ómenii que îl profeseadă.

Politica vine de la πόλις, *cetate*, sau mai bine ***statu***. Omul selbaticu nu è politicu, adică nu è *de-cetate;* quând incepe a cugetà a se uni pe sine dinpreună cu alții în soçietate, sciința politică se concepe în aquel moment în mintea lui și cresce, se desvóltă gradual dupŏ studiurile, meditațiile și esperiințele lui.

Cu quât politicul cunósce mai bine nevoile, necessitățile omului ca individ și ca omu collectiv, ca soçietate, cu quât cunósce mai bine positia, învĕturile, gusturile, temperamentul, aspirațiile popolului pe quare va a'l conducce, cu atâta se pòte dicce un politicu mai luminat.

Si cu quât politicul este mai luminat, cu atâta întreprinderile salle reesu la capĕt mai ferice, faptele lui au resultate mai folositóre, legile lui sunt mai durabile; pentru quĕ sunt conforme cu natura Omului și cu positia și moravurile popolului sĕu.

Lycurg fu mai politicu de quât concetatenii sei contimporani; Solon mai politicu de quât ai sei; Numa mai politicu de quât amêndoi quei d'âuteiu. Brutu și collegul sĕu Colatin mai politici de quât quâte trei quei din aintea lor; pentru quĕ statul lor fu mai sufferit de popol, mai susținut, și constitutia lor duró mai mult de quât alle quellor de sus; pentru quĕ sciința politică, in părinții republicei Romei fu mai luminată mai intregită cu bunurile quellor din aintea lor, mai folosită chiar din esperiinta și pățirea, din necuviintele și defectele trecutului. Dela Sparta luarŏ tipul a doi regi și făcurŏ doi consoli; lepĕdarŏ ânsĕ denumirea și permanența regilor spartani și adoptarŏ chipul allegerii primilor magistrați ai Atenei, Doi consoli, ca doi regi ai Spartei, alleși ca magistrații Atenii, făcurŏ qua Republica romană sa dure mai mult de quât a Spartei și a Atenei. Patricii ânsĕ și plebeii lui Romulu și Numa, remâind âncŏ, addusserŏ atâtea lupte civile și pînŏ în urmă căderca Republicei; pentru quĕ politica lui Brutu, de și mai naintată de quât a predecessovilor sĕi, nu fu ânsĕ atât de luminată sau atât de decissivă a rumpe de

www.dacoromanica.ro

tot cu trecutul și a nu lăsà în constituția sa un principiu de mórte que rodea rărunchii Statului, un principiu de privilege născetóre de rivalități și de urre binecuvîntate.

Moisi, de și mai vechiu, fu ansĕ mai politicu de quât toți legiuitorii antichității. Legile lui, prin tóte persecuțiile, durarŏ mii de anni; elle produsserŏ christianismul, și Luter cu quât se appropiè mai mult de Christ și de Moisi cu atât fu mai mare politicu.

Pentru que Christu, ca omu, fu mai politicu de quât toți? Pentru quĕ legile lui nu sunt în contra naturei, sunt pline de umanitate; în Statul lui, Republica devine Democrație prin egalitatea și fraternitatea que annunțó lumii dela Tatăl sĕu cerescu. Vor trecce seculi și Evangelia va fi eternà: cerul și pamêntul vor trecce, și cuvintele lui nu vor trecce. Christu fără a deràpenà alle quellui mai mare politicu al antichității, alle lui Moisî, veni a împlini lipsele aquestuia și làsó câmp a mai implini și alții dupŏ dênsul, și împlinitorii nu furŏ considerați de dênsul ca apostați ci ca ospĕtari la quari fu depus spre întremare omul que, descindênd din Jerusalim în Jericho, căḑusse în mâinile tîlharilor.

Să venim la timpii mai apprópe de noi. Petru-quel-mare, Frederich al Prussiei furŏ politici; pentru quĕ mai întêiu își studiarŏ popolii pe quarii îi cunoscea ca pe degit; studiarŏ Istoria, cercetarŏ situația caracterul popolilor Europei și întrevĕḑurŏ sau prepararŏ un viitor.

Să mai vorbim în general pentru tot timpul și pentru tot locul. A formà un stat, o cetate, o *polis*, adică a lucrà da politicu, este a formà indivíde, famillii mai întêiu, comune mici în principele que pune quineva drept temêiu.

Din famillii sau comune bine formate se închieie assemenea o soțietate bine formată și durabilă dupŏ legile que o légà sau o desbină.

Soțietatea mai întêiu è locală, parțială de comună, de cetate; apoi commună cu commună, cetate cu cetate, provinție cu provinție, pînŏ se formà o natiŏ; și apoi natiŏ cu natiŏ, pînŏ se formà o umanitate.

Asta è lucru secolilor, Istoria ne demonstrà quĕ Pro-

www.dacoromanica.ro

vedința ast fel a lucrat, și mintea omenească ast fel s'à desvoltat în quât toți popolii astădi aspira la o umanitate tare, unită, liberă. Politici mari sunt aqueia quari calculă, mesóră, cumpenescu și administră timpul și predestină qua tot lucru să se facă la timpul și la locul sĕu.

Individ, famillie sau semenție, comună, cetate, provinție, națiò, umanitate, sunt nisce vorbe sau idei fórte vechi, fórte cunoscute, și au intrat in tot d'auna in dominiul sciinței tutulor ómenilor. Quine ese cu aqueste idei, ca mine acum, nu ne spune ninnica nuou. Quând ânsĕ le clasifică și le combină cu intellepciune, ne face să ne convingem quĕ are un metod, o manièrà de a procede.

Quine vĕ spune quĕ ar fi putut formà o umanitate în înțellesul progressiv al vorbei, pînò a nu se prepară națiile în parte, eșind din întunerecul în quare le-a fost cufundat tiranii, aquella or è amăgit, or va să amăgească.

Quine vè spune què ar' puté formà o natiò pînò nu va prepară, curați, luminà, organisà mai întêiu o provinție doè-modele, aquella or è amăgit, or va să amăgească.

Quine vĕ spune quĕ are atot-putința de a formà o provinție, o cetate, o famillie încai armonică, pînò nu va prepară și luminà mai întêiu idivide, aquella or è amăgit or va să amăgească.

Cercetați Istoria și veți vedé què la tòte propórele s'a început mai întêiu dela instrucția privată prin apostolat, prin scóle, prin biserice, prin tipar, prin teatru, etc., etc., și ómenii începurò mai ânteiu dela limbă; quĕci ea este organul prin quare se comunică ideile, quĕci ea este primă legătură que leagă o natiò mai mult și de quât religia. Uitativè la Unguri: ei profeseadă trei și patru religii, și avênd o limbă, nu facu de quât o natiò.

Resuindune cu seculii, vedem que Ebreii avurò mai întêiu patriarchi, ca Noe, Abraam... capi de semenții, si apoi un Moisi, alle quărui legi nu puturò formà o societate, o natiò, pîno nu perirò bètrânii în deserturi; vedem quĕ Ellenii avurò mai antêiu Orfei, aedi, rapsodi, Erculi Tesei, și apoi Licurgi și Soloni que formarò nisce cetați; quĕ Italia avù asemenea mai ânteiu capi de bande ca

www.dacoromanica.ro

Romulu, și apoi un Numă que formó o Romă, și apoi un Brutu que formó o republică quare formó apoi o natiŏ.

Românii, quând începurŏ a cugetà quine sunt și que vor deveni, cugetarŏ și vorbirŏ mai întêiu prin P. Iorgovici, P. Maior, S. Claini, Cicindeli, Lazari; prin atâți alți professori, litteratori, poeți, publicisti. Aquestia quari mai mult quari mai puçin se nevoirŏ a'si formà adepți, discepoli, adică a formà individe, qua să pólă formà într'un colțu óre-qare o provinție model, o provinție bine cugetătóre, spre a se puté apoi de aqui formà o natiŏ.

G. Lazar ar'fi fost un visător de nepossibil, un copillu, daqua, doritor cum erà de o Românie tare și una, 'si ar'fi perdut timpul ca un cavaler vênturător, a proclamà o Dacie, și nu ar'fi venit, unde a patut, într'un coltu, într'un cuib, qua să dicu așà, cum erà atunci covăceria din St. Sava (unde è astădi Museul) qua să formede quâti va discepoli quăror să le dea missiunea de a formà sau a preparà óre-cum Bucurescii și mai apoi Judetele tĕrrei, preparându-le spre a formà într'o di vre o provinția doĕ pe aquellcași base și legi libere.

Póte quine-va din Români esi astădi să dică quĕ dupŏ atâtea sacrificiuri se formó o provinție undeva în tótă România? Cu que pot astădi a se bucurà Muntenii? Cu que Moldovenii? Cu que Transilvanii?

Nu è Român, fraților, quel quare nu va arde în suffletul sĕu despre o Românie tare și una, precum nu erà Israelit o dinióră aquella que nu dorià realisarea aquellei Jerusaleme ideale. Aqueastă dorință patriotică nu è o crimă qua să o ascundem înaintea nimului, quĕci este un cuget, și nici o lege nu pedepsesce cugetul ori-quare va fi, ne cum un cuget atât de național și laudabil.

Aquest cuget 'l au avut antenații nostri que ne au lăsat de mostenire ideile și missiunea lor. Aquest cuget 'l am avut și noi, și realisarea lui depinde dela legile eterne alle Provedinței que unesce atom cu atom a forma picătură; picătură cu picătură a formà plóie sau sorgente, sorgente cu sorgente a forma rîurellu, apoi rîuri, apoi fluvii, apoi mare, și iar da capo. Turcul aspiră la binele

www.dacoromanica.ro

séu commun, Grecul, Italianul, Germanul asemenea; și Românului, de que să nui fie iertat să aspire qua să dea și ellu într' o di o parte luminată, liberă, nobilă aquellei umanități la quare astădi viseadă tóte popórele?

Nu é cugetul o crimă, și mai vîrtos cugetul Românilor naintați și generoși. Fapta tot d'auna se judică; și înaintea tiranilor, în aintea quellor que pot perde din realisarea cugetului Românilor, fapta è judicată de crimă, iar în aintea întelleptilor que cumpenescu timpii și împrejurările, fapta mai nainte de timpul séu è judicată de copilarie, împrudență, cercare de ne-posibil, lepédătură sau stirpitură.

Popolii mai toți se scularŏ în 1848, și cu dênsii în preună se scularŏ și Românii. Pentru que atunci noi toți nu proclamarŏm de quât possibilul și prudentul? Nu cum va atunci nu sciam toți visele de aur alle antenaților nostri? Pentru que fratilor? Pentru quĕ cu dreptul ammu fi întărrîtat asupra nóstră nu numai pe Russi que ne-au cugetat tot d'auna rĕul, ci și pe Turci, pe Austriaci, pînŏ și pe Unguri, și astădi n'am fi avut cuvênt în aintea Europei a tragge la judicată pe Russi; și pentru quĕ nici un Român întelleptu nu ar fi luat parte într'o miscare que ar'fi ardicat stindardul nu al Regenerației, ci al revoltei spre a se batte pe uscat și pe apa cu atâtea puteri.

Täria nóstră este în legi, în tractate; este să demonstràm quĕ a mintit Czarul. Datoria nóstră è să ne conservăm täria, iar nu să dăm putere inemicilor justificêndule calomniile. Que propagande sunt astea de Romanismu? Quine nu scie quĕ è Românu, quĕ facem o natiŏ de 11 millione, quĕ avem originea nóstră, limba nóstră, datinele nóstre? Si que este mai ridicol, quĕ le-au plesnit la unii în capu, pui de fanarioți să mcargă să învețe pe Transilvani și Banățeni romanismul? dar quine ne-a învĕțat carte romanească, istorie română? quine a conservat mai mult schinteiea sacră a natimalitatii de quât Transilvanii și Banățenii? ,Sincai, P. Maior, S. Clain, Cichindel, Lazar, din quei reposați; Murgu, Bariț, Laureanu, Cipar, Popasul, Mureșanul, Pumnul,

www.dacoromanica.ro

Barnutu, Majorescul, F. Arons, mi óse queva în numele astea de fanariot?

Sfara în țérra s' a dat, să audà și să înțelleagà fratii Transilvani, Bănățeni, Bucovineni, què ei n' au și nici n' au avut vre o datà quel mai micu simtiment de nationalitate. Or să vià țingăii nostri, descântați și îmbrobodiți de fanarioți, ei or să viă sài învete a cugetà și a lucrà. N' au acum de quât să se ia dupò dênșii, și Czarul va remânè fórte multumit.

Tot omul, în general și in parte multe a cugetat și a dorit în viata sa: și casa altuia, și boul altuia, și averea lui. si muierea lui; daqua ânsè s' a marginit numai întru alle salle si n'a încercat a luà nimicu din alle altuia, întru nimicu nu è gresit în aintea legii. Daqua am cugetat și am dorit o Românie una, cugetul è cuvios în aintea dreptătii lui Dumnedeu. Onât pentru ómeni, nu 'l ammu proclamat, ânse nicăiri, n'am lucrat spre a 'l proclamà, și nu póte nici diavobul a ne pîri, necum M. S. archicalmucà. Noi am proclamat numai Autonomia țèrrei si suzeranitateaTurciei. Aqueasta a sustinut popolul trei luni; aqueasta sustinemu. Dar ne calomniadà și ne appésa Russul; își întórce fața de la noi Turcul, cuatâta mai bine; quèci dreptătile nóstre inaintea judecătii se facu și mai mari, și mai eloquente.

N' am proclamat de quât queea que este legal. Avem autonomia? Putem darò reformà și ameliorà legile si nu ne póte nimeni împedicà de quât cu violatia.

Suntem sub suzeranitatea Turciei? Engles, German, pînò și Francesul, catà să ne respecte integritatea imperiului otoman, și Muscalul catà să se tragà la locul sèu.

Aste doè principe ammu proclamat de unde deculà tóte articolele Constitutiei, și pentru aqueasta tot popolul veni ca la nuntà; pentru aqueasta Turcia nu ne tractò da inemici; pentru aqueasta avem să querem cuvînt despse intrarea lui Fuad; pentru aqueasta invasia russà se consideró ca o tilharie; pentru aqueasta, și de ne vom perde noi. causa nóstrà nu e perdutà și cresce in aintea judicàtii.

Noi cu totii întreprinserôm miscarea; luaròm de temeiu principepele ei; jurarôm pe dênsele să facem o

www.dacoromanica.ro

manifestațiŏ domestică, provintiala, fară a amestecă pe alții și a compromitte pe dênșii si pe noi. Que ați fi cugetat óre quând sau toți sau unii din noi ar fi datu pe faça cugetul sau principele nóstre mai nainte de timp, mai nainte de resufflarea miscarii? De ammu fi făcut nna ca aqueasta cu toți în preună, s'ar fi numit imprudent; de ar fi făcut'o unul sau o parte dintre noi, s' ar fi numit trădare.

Să punem acum o suppositie, un ipotes, — *nota bene*. — Să punem quĕ ar fi organisată o provinție doè, quel puçin cum è în Italia, o Toscană, o Sardinie, sau quĕ ar fi pe apprópe de a se organisa; să punem quĕ visul de aur începe a se arată des fie-quăruia Român, și ca o profeție se arată un que secretu fie-quăruia și îi ḍice: miscăte, cércă, Romăne, vorbesce, lucreaḍa, espune te, quĕ visul este apprópe d'a se realisă. Să punem quĕ mai ântêiu începe unul sau mai mulți a meditâ midlócele, a cercă mințile, a le organisă în comitete spre a preparâ lucrarea. Cum ați numi atunci, fraților, pe aquei ómeni quând 'și ar da pe față cugetul? Fără îndoială quĕ numai politici nu iați numi, a fară de nu vor fi agenți provocatori ai Czarurtui.

Să venim la fapte, la istoria miscării din 1848. Quâți va ne îndatorarŏm solemnel a ne oppunne anarchiei moscovite, a realisă o miscare domestică, provințială, legală, dupŏ limbagiul diplomaților; priimirŏm principele, aquestei miscări și jurarŏm pe onóre, multă puçină quât avŭ fie-quare, a fi discreți, sinceri unul altuia, fedeli și amici Turcilor, și a fugi pe quât se póte și la începutul și în timpul faptei de ori que pată de sânge și desordine.

Apoi din aquei quâți va, uni, facu causă comună dela prima ḍi cu Odobescul și Solomon a arrestă și legă pe membri guvernului allesi și proclamați de popol din sînul aquelluia'și comitet; aquei unii facu pe demagogi și invită popolul la arme a se batte cu Turcii și a justifică pe Muscali în calomniile lor? Aquei unii critică și sfișie pe asti lalti frați ai lor pentru que să fie fedeli îndatoririi principelor luate, pentru que n'au pus mâna pe

www.dacoromanica.ro

bani publici, pe averile particulare, chiar cu violația, qua să aiba apoi cu que a se batte? și quând facu aqueastă critică? Quând vĕdurŏ quĕ Ungurii que avurŏ și bani mai mulți, și arme pe quare putea da banii, și brace mai deprinse la resbellu, și cetăți fortificate și capacități mai multe și mai varii, și o instructie și esperiință mai vechie, și ciocoi mai puțini — pentru quĕ se lepĕdasserŏ dela sine de dreptul iobăgiei — și pînŏ în urmă ajunserŏ prada inemicului multiplicat și jucăria Goergeilor.

Apoi tot aquești unii publică broșure in contră principelor miscării, protestă copillăresce de pe tĕrrîm ânclĕ illegal, propun să schimbe la stăpîni, și să facă schimb de natii ca de vite (cunósceți propunerea făcută Baronului Spleni).

Apoi tot aquești unii declară astădi principe cu quare ne încriminó calomniindune politica moscovită.

Politice numiți D. Vóstră asemenca fapte asemenea inconsequinte?

Una din primele qualități alle unui politicu este de a fi consequent; și atunci aquești unii se vor putea numi politici, quând va veni o dată o di fatală și ne vor dicce în față: ómeni simpli și credulí, sau mai binc, prostilor! Eu mai nainte de a'mi da mână cu voi în causa vóstră, m'am fost îndatorat altă causă a servi; și nu m'am strecurat între voi, pînŏ în rerunchii comitelului vostru revolutionar, de quât spre a vĕ află planurite, a vĕ paralisà lucrările în folosul causei quării serviam fedel; nu m'am pus în Constantinopole de unde să mĕ întellegu cu quei que îmi da instructile, nu m'am dis pînŏ astădi quĕ sunt d'ai vostri, de quât qua ori-que voiu facce cu Turcii, cu Ungurii să cadă în respunderea tótă a vóstră, să vĕ compromit causa (pentru quĕ în numele vostru am lucrat.) Acum quând n'aveți que mai sperà și lucrà, quând causa quării serviam è in triumf, quând sunt a'mi luà plata pe largu dela domnul meu quel adevĕrat, și quând n'am de que a mĕ mai teme și pociu a mĕ da pe față quine am fost și cum v'am îmbrobodit și v'am jucat; acum spuneți 'mi: n'am fost dibaciu politicu? — Așà, Escellența, ori

www.dacoromanica.ro

Măria ta, politicu ai fost, și un politicu infernal. Nŏi astia prosti; cum ne dici, n'avem de que să te mai numim Judă; pentru que 'ti e destul numele propriu qua să ajungi fórte popular în urra și blestemul Românilor.

Cu asta condițiŏ, fraților, aquei unii sunt cu adevĕrat capete politice, ba și diplomatice dupŏ înțellesul dumnealor (eu am alt înțelles que voiu desvoltà mai joș). Iar alt fel, credèndui de curați, de neînțellesi cu inemicii, atunci sunt tot que a scos Romania mai copillărescu, mai neconsequent, mai compromittĕtor, mai bădăran boierit.

Atunci politica lor este a Domnului Jurdan. Ellu abià se credea quĕ è quevà, și vrea să facă pe fiă-sa dama mare, contéssa sau quine mai scie que, quĕ am uitat și eu ca om.

— Frate, îi dicea nevasta, lassă s'o dăm dupŏ vre un creștin de seama nóstră; eu n'am mai fost contéșă, și am ținut casă.

— Taci próst' o. Nu mĕ suparați mai mult qu' o facu apoi Marchisă — Princésă — Regina...

Pîno se deșteptó bietul om un curat mamamuși de sus pîno jos, ș'apoi; dara, dara, bastonara, etc., etc.

Iar bine quĕ biata nevastă și fată nu visă la dal de astea, și se căpĕtuisserŏ mai din ainte de un ginere de teapa lor.

Românii, vrurŏ să realise o provinție doĕ, bine organisate pe potriva lor, sub umbrirea Turciei, de se va putè.

Nu, politicii quei mari, ba Democrație să 'mi 'și facă Dumnealor, preparată, rasolită de un comitetu de qualitate, lămuritu din quantitatea *brutala*, *bestiala* dupŏ espressiile Dumnealor.

Quàt îi suppĕraroți mai multu, pe Dumnealor, pe aquești mari politici, numai de quàt detterŏ din piciór și scósserŏ un imperiu dacoroman, dintr' un capu mai mare de quàt al quellor que în ainte nóstră au propagat astă idee, mai mare și de quât al M. Salle calomniatóre din Petreburg.

Asta è starea politicilor Dumneavóstră, de îi considerați de nevînduți sau neîmpinși de pîrghii muschicesci. Noi ânsĕ ne avem convictiile nóstre și nu plàngem aqui de

www.dacoromanica.ro

quât causa și pe aqueia dintre Dumneavóstră que vor cădé victime servind altă causă de aqueca que credeți que serviți.

„Țineți iminte. Oamenii que vĕ vorbescu astădi de Românie una și tare, quând nu e nici timpul nici locul, que ve indémnă a cercà nepossibilul, qua să justifice calomniile Russului, și să vĕ compromită, degenerându-ve causa; tot aquesti ómeni, quând ar' veni timpul quând popolii să 'și pótă da singuri dreptatea, tot aquesti ómeni, să țineți minte, quĕ numai la Romanie una și tare nu vĕ vor indemnà. Astădi compromite ideea aqueasta? Ajută muscalilor să' și tie ostirile în țĕrra nóstră? Ei vĕ indémnă a o manifestà. Mâine îi va veni timpul qua Românul să o vadă realisabilă, ca Turcul s'o cunósca nu numai drépță, ci și folositóre interéselor salle; qua popolii Europei să incurageđe pe Român, să luminede pe Turcu, să facà pe Muscal a se păli? Fiți siguri, quĕ puii de fanarioți și de ciocoiași numai despre Românie și democratie nu vĕ vor vorbì; quĕci atunci perd rédemul muscalilor, și privilegele putrede. Credeți óre quĕ într'o Românie una și are ar voi un Tifaricopulu, un puiu de Ciupercescu, un cocon Dragan să se puie d'alătarea cu un Laurean, Barit que n'au-fost neam de neamul lor nici fanariot, ni boier, nici logofĕt, nici cilibiu? Que idee! Atunci li s'ar părea quĕ a lipsit dreptatea de pe pământ. Dumnealui Gunoiescul, D. Terfelogul, Sgîia și Ologul să nu fie în capul bucatelor!!

Să venim iar la politică. Ea este o sciință que 'și a făcut progresscle pe quât istoria sau esperiința secolilor deveni mai avutită, pe quât filosofia se mai întinse a luminà massele, pe quât dreptatea divină începù a se descurcà din dreptul roman. Este o sciința que póte facce și bine și rĕu ca Matematica și Mechanica que potu ardicà edificiuri, appropià popolii prin facilitârea comunicației și appĕrà nationalitatea și drepturile ómenilor, si quare pot asemenea dĕrăpĕnà mai răpede cetăți și edificinri, și drepturi, și nationalități. Sunt adică folositore sau perdĕtóre dupŏ capetele și inimile ómenilor que se servescu cu dênsele.

Politica, o mai ḑicu, este o sciință ca și filosofia que pro-

www.dacoromanica.ro

ducce Socrați și Platoni, și quare ascute ânsĕ și pe sofiști.

Filosofia are numele aquestă quând este amor de întelepciune, și caută adevĕrul; se dice ânsĕ sofistică quând incurcă și ascunde adevĕrul.

Politică merită numele aquesta quând se occupă despre alle Statului pe principe mai mult san mai puțin umane și durabile, sustine aquelle principe cu demnitatea omului onest și filantrop; nu ânsĕ și cu ori que prețu.

Sunt ânsĕ unii ómeni que au de temeiu un principu, un cuget óre-quare sau mai multe, și qua să ajungă la împlinirea lor, nu se dau în laturi dela nici un midlocu: amenințare, promise, rugăminte, adulare, basșete, mincinne, calomnii, tótă arta amăgitóre, tótă infamia, ori-que crimă. Atunci politica è decădută, degenerată, mincinósă; politica devine diplomație que ia tóte culorile, se învește tóte formele sacre și profane, è un chameleon cugetator și perfid, è sérpele anticu que se strecóră și 'si face locu în midlocul paradisului, și se adressă la partea quea mai debilă si credulă a omenirii, la femee, la junime, și îi promitte eternitatea, divinitatea ênsuși.

Diplomația nu mai è sciință a quăria sorgente să fie adevĕrul, è o artă que se întemeiadă pe micinne, se serve cu mincinnea, cresce dintr' o deprindere și dintr' un talent cu totul și cu totul particular. Provedința spre appĕrarea ómenilor 'ia pus sigililul și a însemnat asemene talente sinistre ca pe guster cu forma și culórea sa, ca pe sérpele sunător cu clopoței. Capabilul de a deveni diplomat è însemnat încŏ din nascere. Chipui te rempinge, ori te fascină ca pe passere tîrrîtórea veninósă, Trupui, or rachiticu or desvoltat, îți rechiamă o fĕră; ochii îi jócă ca ai Vulpei sau se attintă ca ai Viperei. Surrîsui è o rînjire; vorbelei răpedi or fórte târdii te încurcă și te pun pe gônduri; respunsurile îi sunt cotitóre sau monosilafice, gesturilei burlesci sau emfatice; o receală, un înghețu îi are tot aerul.

Politica, o repetu se degenerĕ în diplomație, ca Fiilosofia in Sofistică, ca Retorica în șicane, ca eloquenta în

www.dacoromanica.ro

limbuție, ca economia în avariție, ca religiositatea in superstiție, ca angelul în demon.

Ansĕ și una și alta este o putera, una a adevĕralui și alta a minciunei, una bună și alta rea. Mai este ânsĕ un reu asemenea de fatal ca și Minciunea. Asta è innoranța rĕu deprinsă, nesciința binelui.

Professeadă ómenii nisce sciințe sau arte que nu le cunoscu; facu pe medicu, pe filosof, pe litterator,... fără a cunósce medicina, filosofia, litteratura. Astia se numescu cearlatani. Asemenea facu unii si pe politicul, se glorifică de numele que îsi dau singuri de *diplomati*, și sunt cearlatani și în una și în alta. asfel cum nu numai ómenii, ci și diavolul se înflă de rîs, vĕdêndusc schimonosit. Astia nu s'au întrebat nici o dată que este politica și diplomația; amestică pe una cu queea laltă și tótă viața 'si o perd întru a voi să amăgească; amăginduse pe sine. Ori-que intreprind nu scot la capĕt; mai naiute de a 'si da mâna cu quine va, cugetă a'l esploată, a'l stórce a'l sacrifică interesului sau ambiției salle deplorabile; neconsequenți în tóte, încurcă tot; desbină unirile, derapenă quelle que apucaserŏ a se facce; ca o fatalitate sunt pe ande trecu pe unde se amestică! și ast blestem que è pe dênși, au nerușinarea cearlatanică de a 'l numi *politica* în marea căscare de gură a credulilor și victimelor lor.

Nu è mirare qua cearlatanii să aibă și ei soci, și partit; pentru quĕ și tîlharii au încîrdoșați, și gasde. Intre sine ânsĕ se cunoscu; unul de altul se ferescu, și unirea lor nu ține de quât pe atâta pe quât ține interesul lor infam. Nu è de mirare qua cearlatanii să aibă proseliți, sau *dupe*, quĕci și femeile corruptóre attragu la sine, nu matróne esperimentate, ci creaturele quelle mai virginale și fragile, pe ast fel de ființe amăgescu, si le impingu în tina orgiilor.

Quât plâng junimea amăgită și pe părinții lor!

www.dacoromanica.ro

Monsieur le Ministre,

Le mémoire publié par nous en février 1849 expliquait, par le texte même des traités, la situation des principautés Moldo-Valaques vis-à-vis de l'empire Ottoman et de la Russie. Nous devons en rappeler en deux mots les principales dispositions.

C'est par une libre soumission que les principautés se sont placées sous la suzeraineté de la Porte, en réservant expressément leurs droits d'autonomie et de souveraineté intérieure. Les principautés ont envers la Porte des devoirs de vassalité ; la Porte a sur elles des droits de suzeraineté sans avoir celui d'attenter à leurs priviléges.

Ces priviléges sont :

1° Une administration nationale indépendante ;

2° Un pouvoir législatif national.

Les principautés moldo-valaques, comme partie intégrante de l'empire Ottoman, touchant par leurs frontières à la Russie, subissent les conséquences des projets de conquêtes de cette puissance, laquelle, sans nul droit, s'arroge le privilége d'intervenir dans les affaires du pays dans le but évident de le préparer pour une incorporation. Ainsi, dans le traité de Kuschiuk-Kaynardji, la Russie s'est attribué d'elle-même, à l'égard des principautés, un droit d'*intercession* qui, dans celui d'Andrinople, devient un droit de *garantie ;* enfin, en 1829, dans le protocole du règlement organique, un droit de *protection ;* ce sont les seuls titres de la Russie à s'immiscer dans les affaires de la Moldo-Valachie.

Notre mémoire de février 1849 protestait contre l'occupation illégale des principautés. A cette époque, la Porte souffrait comme nous de cette occupation attentatoire à l'indépendance et à l'intégrité de l'empire Ottoman.

Les puissances signataires des traités de 1841 n'ont pu se refuser à l'évidence et ont adressé des protestations, ou, pour mieux dire, des remontrances à la Russie, qui

www.dacoromanica.ro

Protestațiŏ adressată la guvernul francęs în urma conventiei dela Balta-Liman.

(TRADUCTIO.)

Memoriul publicat de noi în februarie 1849 esplică, cu ênsuși textul tractatelor, situația Principatelor Tĕrrei românesci și Moldovei în rapport către imperiul ottoman și către Russia. Avem ânsĕ a adducce a minte în doĕ cuvinte principalele lor dispositii.

Libere de bună voie aqueste principate s'au pus sub suzeranitatea Portii, reservându'și a nume drepturile lor de autonomie si de suveranitate în quelle din întru. Principatele au către Pórtă drepturi și datorii de vasalitate; Pórta are asupra lor drepturi (și datorii) de suzeranitate, farĕ ânsĕ să aibă șidreptul de a attentà la privilegele lor.

Aqueste privilege sunt:

1° O administrațiŏ națională independentă;

2° O putere legislativă națională.

Principatele Tĕrrei românesci și Molovei, ca parte întegrătóre a imperiului ottoman, mârginiinduse prin hotarele lor cu Russia, sufferă consequintele projettelor de conquiste alle a questei puteri, quare farĕ nici un drept își însușasce dela sine privilegiul de a se amestecà în trebele tĕrrei cu un cuget invederat de a le prepará spre o incorporațiŏ cu dênsa. Așà in tractatul dela Kiuciuk Kaĭnargi Russia 'si a attribuit dela sine, către Principate un drept de *intercessie*, quare, în tractatul dela Adrianopole deveni un drept de *garantie*; și infine la 1829 în protocolul Regulamentului organicu, un drept de *protectie*. Aquestea sunt singurele tilluri alle Russiei de a se amestecà în trebele tĕrrei românesci și Moldovei.

Memoriul nostru din Februarie 1849 protestà asupra occupației nelegiute sub quare gem principatele. Pe attunci Pórta sufferià ca și noi de aqueastă occupațiŏ attentatoriă la independința și la integritatea Imperiului Ottoman.

Puterile que au susemnat tractatele de la 1841 n'au putut să se refuse de față și au și adressat protestatii, sau mai bine mustrări Russiei, quare pe de o parte a trecut

www.dacoromanica.ro

a passé outre, mais qui, sentant le danger d'une position tendue avec la Porte au moment d'entreprendre l'intervention en Hongrie, a mis tout en jeu pour légaliser en quelque sorte sa présence sur le Danube, et consolider son influence dans les principautés qu'elle veut *à tout prix détacher de la Turquie ;* car il ne faut pas oublier qu'au moment de s'emparer de la Crimée, au moment de détacher de la Turquie la Bessarabie, la Russie, protestait, comme elle le fait maintenant, de son respect des droits de la Porte, se réservant, comme elle l'espère aujourd'hui, de faire sanctionner ses conquêtes aux puissances de l'Europe par la force du fait accompli. En effet, une protestation énergique pourrait sauver dans ce moment-ci les provinces du Danube sans engager à une guerre ; une incorporation accomplie par surprise et arrachée à la Porte, qui, de guerre lasse et abandonnée à elle-même, préférera renoncer à cet ombre de suzeraineté qui ne lui donne que des embarras, ne pourrait être empêchée que par une guerre. La Russie sait qu'on ne la fera pas pour la Moldo-Valachie ; aussi ose-t-elle beaucoup.

La Porte, nous croyons le savoir, a fait tout ce qui était en son pouvoir, sauf la guerre, pour se soustraire à tout arrangement. Par malheur, les préoccupations intérieures, le langage rassurant des représentants de la Russie, et, nous osons le dire, une interprétation erronée de la situation des principautés et de la question de Turquie, ont conduit les cabinets de Paris et de Londres à refuser l'appui demandé par la Porte. Cette puissance, faute d'audace, a donc conclu une *convention* à Balta-Liman, le 28 avril, avec la Russie, sur le pied d'une transaction à laquelle le Sultan, nous en avons la certitude, répugnait de toutes ses forces.

Les provinces moldo-valaques voient leurs droits les plus sacrés foulés aux pieds :

Par l'abus de la force de la Russie,

Par le défaut d'audace de la Porte,

www.dacoromanica.ro

peste densele, iar pe de alta simțind pericolul unei positii întinse cu Pórta, în momentul de a intreprinde intervenirea în Ungaria, a pus totul în joc spre a legalisà în óre-quare chipu fiinta ostirilor salle asupra Dunării și a'si consolidà influinta in Principate pe quare cu ori que pretu voiesce a le deslipi de Turcia. Pentru què nu se cuvine a uità què pe quând Russia înfigià mâna in Crimeea și smulgea dela Moldova Basarabia, ea protestà ca și acuma despre respectul sĕu càtre dreptnrile Portii (1), reservându'si, dupò cum sperà si astàdi a'și sanctionà conquistele in aintea Puterilor Europei prin cuvîntul sau tăria què que s'a făcut nu se mai desface (fait accomplit). In adevĕr o protestatiŏ energicà ar' puté mântui în quelle de acum provintiile Dunării farŏ nici o nevoie de resbel. Quât ânsè farò veste s'ar urmà vre o incorporatiŏ smulsà dela Portă, quare satie de resbel și abandonatà de alte Puteri va preferi a se lepèdà de aqreastă umbră de suzeranitate que nu'i dă de quât nevoi și încurcàture, atunci una ca aqreastă nu s'ar mai puté impedicà de quât prin resbel. Russia scie què nimeni nu va facce resbel pentru o Moldovalachie, și de aqueea cuteadà mult.

Porta, credem a sci, a făcut tot que crà în putinta sa, afarà de resbel, spre a nu veni la nici un fel de învoire. Din nenorocire ânsè preocupatiile din intru, limbagiul assigurător al ambassadorilor Russiei, și, cutedàm a dicce, o interpretatie amàgitóre despre situatia Principatelor si despre questiunea Turciei au făcut pe cabinetele Parisului și Londrei a refusà ajutorul querut de càtre Portă. Așà aquerstă Putere, vedênduse singurà și lipsindui cutedanta, închiè o *conventie* la Balta-Liman, in 18 Aprilie, cu Russia, pe priciorul unei transactii, la quare Sultanul, suntem siguri, s'a oppus din tòte puterile.

Tèrra românească și Moldova îsi vĕd dreptnrile quelle mai sacre călcate în picióre

Prin abusul que Russia face cu puterea;

Prin lipsa de cutedantă din partea Portii;

(1) Vedi manifestul din Jul. 1848.

www.dacoromanica.ro

Par l'abandon dans lequel la laissaient la France et l'Angleterre au moment où ce différend prenait un caractère grave.

Nous n'avons besoin de donner qu'un rapide commentaire à la convention de Balta-Liman.

« § 1. Les hospodars sont nommés par la Porte et la Russie, sans consulter le pays, pour sept ans. »

D'abord, en droit, aucune des deux puissances contractantes ne pouvait stipuler sur ce point, aucun traité ne donnant à la Russie, ni même à la Porte, la faculté de s'immiscer dans l'administration du pays ; de même qu'en fait, l'élection de M. Stirbey comme hospodar de Valachie, en opposition avec M. Cantacuzène, candidat de la Turquie, montre suffisamment, d'une part, l'impuissance de cette dernière et les intentions de la Russie, qui, par un choix antipathique au pays, cherche à l'indisposer contre la puissance suzeraine, en habituant les esprits à l'idée d'une incorporation à la Russie.

« § 2. Le règlement organique reste en vigueur. — Les Assemblées nationales sont suspendues. »

Nous avons dit plus haut qu'au nombre des priviléges fondamentaux des principautés était le pouvoir législatif national ; il se trouve évidemment violé par ce paragraphe. La conséquence de cette mesure est déplorable, car l'arbitraire n'aura plus aucun frein, et la Russie agira dans les principautés selon son bon plaisir. On a poussé l'audace jusqu'à s'abstenir même de fixer un terme à cet état illégal.

« § 3. Deux comités de révision seront institués en Moldavie et Valachie pour modifier certains passages du règlement organique. »

Nous devons rappeler ici que ce règlement a été imposé aux principautés pendant une occupation armée, violemment et frauduleusement, qu'aucune puissance, pas

www.dacoromanica.ro

Prin abandonul în quare o lăsă França și Engliterra chiar în momentul quând aqueastă neînvoire luă un caracter gravu.

N'avem trebuință a da de quât un răpede commentariu conveției dela Baltă-Liman.

« § 1. Gospodarii sunt numiți de Pórtă și de Russie, fără a consultă țérra, pe șépte anni. »

Mai ântêiu nici una din Puterile contractante n'avea dreptul d'a stipulă asupra aquestui punt. Quĕci nici un tractat nu dă Russei nici ênsuși Porții facultatea de a se amestecă în administrația tĕrrei. . . . . (1).

« § 2. Regulamentul organicu remâne în puterea sa. « — Adunările naționale sunt suspendute. »

Ammu dis mai sus quĕ în numĕrul privilegelor fondamentale alle Principatelor erà și puterea legislativă națională. Aqueasta se află învederat violată prin aquest paragraf. Consequința aquestei mĕsure este deplorabilà, quĕci arbitrariul nu va mai avé frêu, și Russia va facce ori que îi va plăcé în Principate. Impinserò cutedarea pîno acolo în quât nu hotărîrĕ nici încai un termin aquestei stări illegale.

« § 3. Doĕ comitete de revisie vor fi instituite în Mol- « dova și țérra românească spre a modificà quâte va pas- « sage din regulamentul organicu. »

Avem a adducce a minte aqui quĕ aquest regulament a fost împus principatelor, în timpul unei occupații armate, cu forța și cu viclenia, quĕ nici o putere, nici ênsusi

(1) Rîndurile que lipsescu nu suni de nici o importanță. E vorba de doĕ persône; una facĕ quât și quecalaltă. Tot pui de vipere.

www.dacoromanica.ro

même l'Autriche, n'a jamais voulu reconnaître ; ce règlement, véritable plaie du pays, est la seule cause du mouvement révolutionnaire de 1848.

Que veut-on aujourd'hui? Sans Assemblée nationale, sans consulter le pays, où le parti national, disséminé par l'exil, n'est plus représenté, on veut, sous la pression d'une occupation armée, à l'aide de comités choisis et nommés par les agents russes, procéder à des modifications. Quelle réforme peut-on en attendre? Évidemment, le seul résultat de cette mesure sera de révolutionner de nouveau le pays, et de l'amener à jouer un jour le tout pour le tout, au détriment de la Porte elle-même.

« § 4. Les troupes de l'occupation sont fixées à 30,000 pour chaque puissance jusqu'à la parfaite pacification de la Hongrie, et à 10,000 après la paix rétablie. »

Nous ne pouvons que répéter que ni la Porte, ni la Russie n'avaient le droit d'occuper par la force armée les principautés. Si une révolution contre la cour suzeraine avait eu lieu, nous comprendrions l'entrée des troupes turques ; dans aucun cas, on ne saurait justifier celle des troupes russes. La révolution de 1848 était tout en faveur de la cour suzeraine ; les Valaques voulaient seulement être débarrassés du protectorat despotique de la Russie et du règlement organique imposé par cette puissance.

La Porte, il faut bien le dire, en légalisant, contrairement à nos droits, la présence des troupes russes, a agi contre ses propres intérêts, car nous devons rappeler que la Porte a perdu déjà une partie des populations roumaines par la cession de la Bucovine à l'Autriche et de la Bessarabie à la Russie. Autoriser aujourd'hui l'occupation de la Moldo-Valachie, c'est préparer les voies de l'incorporation des pays roumains restés encore tributaires de la Porte.

« § 5. Il sera institué deux commissaires, ottoman et russe, avec droit d'ingérance dans la gestion des hospodars. Ces commissaires nommeront les comités dont nous avons parlé plus haut. »

Depuis l'entrée des Russes en Valachie, la Porte a fait,

www.dacoromanica.ro

Austria n'a voit a'l recunósce. Aquest regulement, adeverat bicin al tĕrrei, este singura causă a miscării revolutionare din 1848.

Oue voiescu a facce acum? Fără Adunare natională, fără a consultă țérra, unde partitul national risipit prin exil, nu mai è representat, voiescu sub împilarea unei occupații armate, prin nisce comitete allese și numite de către agenții rusi, a procede în óre-quari modificații. Que reformă se póte aștepta de aquì? Invederat, singurul resultat al aquestei mĕsure va fi de a *revolutionà* din nuou țérra și de a o adduce a pune într' o ți tóte în jocu în paguba ênsusi a Portii.

« § 4. Oștirile de occupatiŏ sunt hotărîte la 30,000 din « partea fie-quăria Puteri pînŏ la întrĕga păcinire a Un- « gariei, și la 10,000 dupŏ que se va restublli pacea. »

N'avem de quât a repetà quĕ nici Pórta nici Russia n'avea dreptul d'a occupà cu forță armată Principatele. De s'ar fi întêmplat vre o revoluțiŏ în contra puterii suzerane, ar fi avut un cuvînt intrarea oștirilor turcesci: iar în quât pentru, a quellor rusesci nu se póte justificà la nici o intêmplare. Revolutia din 1848 a fost cu totul în favórea Curții suzerane. Rumânii nu voià de quât a se mântui de protectoratul despoticu al Russiei și de regulamentul organicu împus de aqueastà putere.

Pórta, se cuvine a dicce, legalisând, în contra drepturilor nóstre, fiinta de față a oștirilor russesci, a lucrat în contra interesurilor salle proprii. Quĕci, cată a adducce a minte què Pórta a perdut mai din ainte o parte din populațiile române prin cessiunea Bucovinei la Austria, și a Basarabiei la Russia. A autorisà astàdi occupația țerrei românesci și Moldovei, este a preparà callea incorporației țĕrrelor române que au mai remas, tributare Portii.

« § 5. Se vor numi doi comissari unul ottoman și al- « tul russu cu drept d'a preveghia la assedarea gospoda- « rilor. Aquesti comissari vor nunui comitetele despre « quare animu vortit mai sus. »

Dela intrarea Russilor în țérra românească, Pórta a

www.dacoromanica.ro

nous le croyons, une expérience suffisante des conflits inséparables d'une autorité partagée entre commissaires russes et ottomans. Ceux-ci en définitive cèdent toujours à ceux-là, et le peuple tributaire de la Porte assiste continuellement au spectacle des humiliations subies par la cour suzeraine. Cette situation entre parfaitement dans les vues de la Russie, qui tient par dessus tout à discréditer l'autorité de la Porte. Sans avoir besoin de démontrer la nullité du pouvoir des hospodars contrôlés par ces commissaires, nous ne voulons que signaler les suites déplorables de cette mesure pour l'empire Ottoman.

« § 6. La durée de l'arrangement est fixée à sept ans. »

En examinant les clauses précédentes, nous avons prouvé que cette convention viole nos droits fondamentaux :

1° D'administration nationale indépendante ;

2° Du pouvoir législatif national.

Aucun paragraphe ne stipulant que ces droits seraient rendus à la Moldo-Valachie après l'expiration de la convention, le paragraphe 6 n'a aucune signification.

« § 7. Le présent arrangement ne constitue pas de dérogation aux traités préalables. »

Nous le répétons, aucun traité ne donne le droit d'occuper par la force les principautés, aucun traité ne permet à la Russie de violer les droits fondamentaux du pays. Le mouvement valaque n'ayant pas eu pour but de soustraire le pays à la suzeraineté de la Porte, la Porte n'a frappé ces provinces que forcée et intimidée par la Russie. Or, affirmer que la convention ne porte pas atteinte aux traités existants est un non sens, puisque aucun traité n'a pu être cité à l'appui de la convention même, et que cet acte porte la plus grave atteinte au traité relatif aux détroits, signé par les grandes puissances.

Nous devons maintenant noter que nul article de cette convention n'empêche les troupes russes établies dans la

www.dacoromanica.ro

luat, credem, o de ajuns esperiință despre luptele que sunt nedeslipite de o autoritate împărțită între comissari rusi si ottomani. Quei din urmă nu pot ține, se immôie și lasă a se împlini voiea quellor d'ântêiu, și popolul tributar stă neincetat de față la spectacolul de umiliri la quare e suppusă Curtea suzerană. Aqueastă situațiŏ intră pe quât se pôte mai bine în planurile Russiei que n'are alt cuget de quât a discredita autoritatea Porții. Fără a mai demonstra nullitatea gospodarilor controlați de aquesti comissari, nu vrem de quât a arăta urmările deploratile que esu din aqueastă mesură pentru imperiul ottoman.

« § 6. Aqueastă învoire este pe șépte anni. »

Esaminând clausele precedente, ammu învederat quĕ aqueastă convenție violeadă drepturile nóstre fondamentale:

1° Quel de administrațiŏ națională îndependentă,

2° Al puterii legislative naționale.

Pentru quĕ nici un pararagraf nu stipuleadă quĕ aqueste drepturi se vor înturnà țĕrrei românesci și Modolvei, dupŏ împlinirea terminînul conventiei, prin urmare paragraful 6, n'are nici o însemnare.

« § 7. Aqueastă învoire nu adducce nici o schimbare tractatelor prealabile. »

O mai repetăm, nici un tractat nu dă dreptul de a occupà cu forța Principatele, nicí un tractat nu iartă Russiei de a violà drepturile fondamentale alle țerrei. Miscarea română, neavênd drept scop de a trage țĕrra de subt suzeranîtatea Porții, Pórta n'a putuť bântui aqueste tĕrri, de quât sforțată și întimidată de Russia. Așà, a affirmà quĕ conventia nu adducce vatămare tractatelor din ainte este o curată vorbă farŏ înțelles; pentru què nici un tractat n'a putut fi citat spre ajutorul aquestei conventii, și aquest act adduce quea mai grava lovitură tractatului relativ la trecerrea strimtórii, susemnat de purile quelle mari.

Se cuvine acum a însemnà que nici un articol al aquestei conventii nu impedică ostirile russesci stabilite

www.dacoromanica.ro

Valachie d'entrer en Transylvanie, et d'agir du territoire ottoman en Autriche. Déjà deux fois, malgré les réserves faites par le commissaire ottoman, des corps d'armée russes sont intervenus de la Valachie. Les Hongrois, en les poursuivant, peuvent de leur côté transporter le théâtre de la guerre sur notre territoire; que devient en de telles circonstances la neutralité de la Turquie, dont nous faisons partie intégrante? La France, signataire des traités de 1841, peut-elle souffrir des violations aussi flagrantes?

Nous croyons qu'une des causes de l'indifférence du gouvernement français dans l'affaire moldo-valaque, c'est l'opinion, propagée perfidement par nos ennemis, que le mouvement de Bucarest était démagogique. Nous nous devons à nous-mêmes, nous devons à la France, de protester encore une fois contre cette accusation.

La révolution valaque n'a eu qu'un seul but : le renversement du protectorat russe, protectorat qui amène justement les mêmes dangers que la démagogie la plus effrénée, c'est-à-dire, haine entre les diverses classes de la société, que la Russie éveille par tous les moyens pour mieux combattre et paralyser l'esprit patriotique et vraiment national.

Le despotisme et la démagogie, à notre point de vue, ont identiquement les mêmes tendances et présentent les mêmes dangers : gouverner par le terrorisme, exciter les pauvres contre les riches, fouler aux pieds les droits sacrés de la propriété et de la famille; ce sont les deux pratiques extrêmes que la France ne peut protéger. Nous sommes éloignés de l'une et de l'autre, et c'est à ce titre que nous croyons pouvoir invoquer le concours du gouvernement français. Quand bien même nous ne saurions pas que ses sympathies sont acquises à toutes les causes vraiment justes, nous aurions encore espoir dans l'intérêt de la France qui est lui-même engagé dans les affaires du Danube.

En effet, la France a un grand intérêt au maintien de l'intégrité de l'empire Ottoman ; l'Autriche également ;

www.dacoromanica.ro

în țérra românească d'a intrà in Transilvania, și de a lucrà în Austria de pe territoriul ottoman. De doĕ ori âncŏ, cu tóte observatiile făcute de comisarul ottoman, au și trecut corpuri de oștire din țérra Română în Transilvania. Ungurii allungându-le pot și ei transportà teatru resbellulului pe territoriul nostru. Que devine în asemenea împregiurări neutralitatea Turciei din quare noi facem parte întregătóre? França ca una que a susemnat tractatele dela 1841, póte ea sufferì nisce violații atât de însemnătóre?

Credem quĕ una din causele indifferintei guvernului franțes în questiunea Tĕrrei românesci și Moldovei, este și opinia propagată cu atâta viclenie din partea inemicilor nostri, cum quĕ miscarea din Bucuresci a fost demagogică. Avem datorie către noi ênșine, avem dătorie către França a protestà âncŏ o dată asupra aquestei accusații.

Revolutia română n'a avut de quât un cuget, singurul cuget de a resturnà protectoratul rus, protectorat que adducce cu sine aquelleași pericole ca și demagogia quea mai farŏ frĕu, adică urră între diversele clase alle soțietății, urra que Russia întĕrrită prin tóte midlócele spre a combatte și a paralysà spiritul patrioticu și cu adevĕrat național.

Despotismul și demagogia, din puntul nostru de vedere au in sine aquelleași tendințe și adduccu aquelleași nevoi. A guverna prin terrorismu, a atîță pe quei neavuți asupra avutilor, a călcà in picióre drepturile sacre alle proprietății și familliei sunt doĕ practice estreme que França nu póte protege. Noi suntem departe și de una și de alta, și cu aquest titlu credem quĕ putem invocà ajutorul guvernului franțes. Si ênsuși quând am sci quĕ França n'ar putè să aibă simpatii către tóte causele cu adevĕrat juste, tot am avé speranță în înteresul chiar al Franței; pentru quĕ chiar interesele salle sunt compromise în questiunea Dunării.

In adever Franca are un mare interes în mantinerea integrității imperiului ottoman: Austria are asemenea,

www.dacoromanica.ro

et la politique de toutes deux était de neutraliser autant que possible l'influence de la Russie à Constantinople. Mais aujourd'hui l'Autriche, cherchant à se reconstruire à l'aide de la Russie, cesse de pouvoir être sa rivale en Orient : dès lors, rien ne fera plus équilibre à l'influence que la Russie exerce parmi les chrétiens sujets ottomans, et la chute de l'empire Ottoman deviendra imminente.

Nous comprenons les difficultés de sortir des voies d'une routine de cinquante ans, d'adopter une nouvelle politique digne d'une grande nation ; mais les moments sont précieux et comptés. L'alliance entre l'Autriche et la Russie sortie de la guerre de Hongrie menace la France, quoiqu'on en dise. La Turquie avec ses populations chrétiennes doit former l'aile droite de la France ; mais pour se ménager une telle alliée, il n'est point de temps à perdre. Il ne faut pas oublier que l'existence et l'avenir de la Porte sont entre les mains de 10 millions de chrétiens répandus dans la Turquie d'Europe ; cette population de 10 millions, travaillée par la Russie, tourne un dernier regard vers la France.

La Turquie comprend que ce n'est que par des réformes et des concessions qu'elle peut éviter un éclat. La Russie ne lui laisse pas prendre l'initiative de bienfaits envers ses chrétiens, car un éclat entre justement dans ses vues. A Constantinople, le ministre russe excite la Porte à sévir, et dans les provinces les agents russes prêchent la révolte contre la cour suzeraine.

. . . . . .

Nous voyons dans cette ligne de conduite notre seule planche de salut, le seul moyen d'annuler la convention de Balta-Liman, et si nous parlons de tous les chrétiens de la Porte, c'est que nous voyons les mêmes dangers, que nous bravons les premiers comme les plus rapprochés de la frontière de Russie, menacer la Bulgarie, la Serbie, la Bosnie et les autres provinces.

Si vous pensez, Monsieur le Ministre, que des renseignements plus détaillés sur les provinces roumaines puissent vous être de quelque utilité, nous serons heureux

www.dacoromanica.ro

și politica amêndurora erà de a neutralisà pe quât se póte influința Russiei în Constantinopole. Ausĕ, astàdi Austria căutând a se reconstrui prin ajutorul Russiei, înceteadă de ai mai puté fi rivală în Orient. Asà acum nimicu nu va mai împedicà influința que Russia esercità între chrestinii suppuși ottomani, și căderea imperiului turcu devine din que în que mai eminentă.

Intellegem fórte bine difficultătile de a eși din căile d'o rutină de cincideci de ani, d'a adoptà o nuoă politică demnă d'o natiŏ mare; ânsĕ momentele sunt scumpe, numĕrate. Allianța intre Austria și Russia provenită din resbelul Ungariei, ori que va dicce quineva, amenință fórte multu pe Franca. Turcia, cu populatiile salle chrestine se cuvine a formà aripa drépță a Franței. Anse spre a'si preparà și face o asemenea alliată, nu mai è timp d'a perde. Nu trebue a uità quĕ esistința și viitorul Portii sunt în mâna a dece millióne de chrestini respândiți în Turcia Europei. Aqueste populații de dece millióne, nuiscate, frĕmêntate de Russia, își mai întorcu o ultimă cântătură către França.

Turcia întellege quĕ numai prin reforme și concessii póte a se apperà d'o esbucnire. Russia n'o lasă a luà inițiativa de a facce bine chrestinilor, pentru quĕ ei esbucnirile îi sunt de folos. La Constantinopole ambasadorul rus pe de o parte atîtă pe Portă a fi aspră cu Chrestinii, și apoi pe de altă parte agentii russesci prin provinții predică revolta asupra curții suzerane.

. . . . . .

Noi vedem, în aqueastă linie de condută, singura nóstra speranța și mântuire, singurul midlocu d'a annullà conventia dela Baltà-Liman; și, daqua vorbim despre toți chrestinii din Turcia, este pentru quĕ vedem aquelleași pericole, în quare suntem noi ca quei mai appropiați de hotarele Russiei, *aquelleasi pericole amenintsând Bulgaria, Serbia, Bosnia si quelle lalte Provintii.*

Daqua credi, Domnule ministre, quĕ pot să'ți fie de óre quare folos lămuriri mai cu deamĕmentul asupra provințiilor române, noi ne vom crede ferici a ți le facce. De

www.dacoromanica.ro

de vous les fournir. En attendant, veuillez prendre à cœur les intérêts de notre malheureux pays autant que cela est compatible avec la politique de la France.

Paris, ce 28 juin 1849.

J. Héliade, Tell, N. Golesco.

Mémoire sur l'occupation de la Moldo-Valachie par les Russes.

Les projets de la Russie sur la Moldo-Valachie sont bien connus. Ce qui l'est moins, et ce qu'il importe de dénoncer au monde, c'est la tactique qu'elle suit pour les réaliser.

Se poser comme le représentant de l'ordre et l'appui des populations chrétiennes en Orient, comme l'ami de la Turquie, et le protecteur désintéressé des principautés Danubiennes, telle a toujours été la politique apparente du Czar, tel a été le rôle chevaleresque qu'il s'est efforcé de prendre aux yeux de l'Europe.

Fomenter des complots, faire prêcher des doctrines anarchiques, répandre des semences de haine et de révolte contre le Divan, et intervenir pour étouffer, — quand elles sont éventées, — les conspirations ourdies par ses propres agents, telle a été, depuis trente années, la conduite réelle, la politique invariable du cabinet de Saint-Pétersbourg.

Les faits parlent trop haut pour que les diplomates les plus habiles, pour que les écrivains les plus impudents puissent réussir plus longtemps à tromper l'opinion. Laissons parler les faits.

C'est du sein de la Russie que part en 1821 le phanariote Hypsilanti, non pour proclamer l'indépendance de la Grèce, mais pour apporter en Moldo-Valachie le pillage, l'incendie et le massacre, et pour fournir le prétexte de la guerre qui commença en 1828 entre les Russes et les Turcs, et qui plongea les provinces Danubiennes dans la dernière détresse.

www.dacoromanica.ro

oquam dată bine voiesce a luà în consideraţiò interesurilo svînturatei nostre ţĕrri, pe quât aqueasta se va învoi cu politica Francei.

Paris 28 Junie 1849.

J. Eliade, Tell, N. Golesco.

Traducţie dupò Memoriu datu la cabinetul Engles despre occupaţia Moldo-Valachiei de către Ruşi.

Cugetele Russiei asupra Terrei românesci şi Moldovei sunt fórte cunoscute. Politica ansĕ que ţine ea spre a le realisà è pré pucin cunoscută, şi este de o mare importanţa a o denuntià în aintea lumii.

A se înfige ca representantul ordînei şi ca appĕràtorul populaţiilor chreştie din Orient, a se arătà ca amicul Turciei şi protectorul desinteresat al Provinţiilor Danubiene, aquesta a fost în tot d'auna politica apparentă a Czarului, aqueasta a fost rolul cavalerescu que s'a sforţat a luà în aintea ochilor Europei.

A dospì complote, a încuibà doctrine anarchice, a respândì seminţe de urră şi de revoltă asupra Divanului, a interveni qua să stingă — dupo que sunt mai ântêiu bine apprinse — conspiraţiile urdite de către ênsuşi agenţii sei; aqueasta a fost de treideei de anni purtarea reală, politica neschimbată a cabinetului de Petreburg.

Faptele vorbescu pré tare în quât nici diplomaţi quei mai îndemânatici nici scriitorii quei mai nerusinaţi nu mai pot îndelung amăgi opinia. Să lăsăm a vorbì faptele.

La 1821, din sînul Russiei ese fanariotul Ipsilante, nu spre a proclamà independinţa Greciei, ci spre a adducce în Moldova şi Tĕrra românéscă prada, focul şi măcellul, si spre a dà pretextul de resbel que începù la 1828 între Russi şi Turci, şi cufundò ţĕrrele Danubiene în ultima miserie.

www.dacoromanica.ro

C'est encore la Russie qui, en 1841, ourdit le complot d'Ibraïlla. Elle espère, par cette conspiration, soulever les Bulgares contre les Turcs, et avoir des motifs plausibles pour intervenir.

En 1848, la Russie revient à la charge. Il lui faut à tout prix un prétexte pour envahir la Moldo-Valachie. Elle agite d'abord la Moldavie, puis son commissaire Duhamel, assisté de nombreux agents, se met à l'œuvre et prépare en Valachie un soulèvement anarchique dans le genre de celui d'Hypsilanti. Heureusement les Valaques comprennent le péril et se lèvent comme un seul homme pour échapper aux trames perfides de l'envoyé de Saint-Pétersbourg, et secouer un protectorat non moins insultant à la Sublime-Porte, qu'odieux à la population roumaine.

Si jamais un mouvement fut juste dans son principe, légal dans ses moyens, et surtout pur de tout excès, ce fut, sans contredit, celui de la Valachie en 1848 ; car il ne fut en réalité qu'une protestation paisible et énergique de la population contre l'anarchie et contre les excès de tout genre dont la menaçait le triomphe de la conjuration russe. Aussi les Roumains de la Valachie, une fois débarrassés de l'influence moscovite, s'empressèrent de proclamer solennellement l'autonomie de leur pays, basée sur les traités et la souveraineté de la Sublime-Porte. Ils se donnèrent une Constitution qui reproduisait leurs anciens droits, et faisait revivre leurs coutumes nationales. Mais la lettre et l'esprit des traités furent, par eux, scrupuleusement respectés ; mais tous les actes du gouvernement national qu'ils se donnèrent, d'accord avec les intérêts populaires, témoignèrent de leur respect pour la propriété et pour l'ordre social.

Justice fut rendue à la modération, à la légalité du mouvement de la Valachie par l'envoyé de la Sublime-Porte, Son Excellence Suleyman-Pacha. Il trouva le pays jouissant d'un ordre parfait, et soutenant avec zèle les droits de leur nationalité et ceux de la Turquie en même temps.

www.dacoromanica.ro

La 1841 tot Russia urdi complotul dela Brăilla. Spera qua prin aqueastă conspiratiŏ să scóle pe Bulgari asupra Turcilor și sa aibă apoi cuvinte tari spre a interveni.

In 1848, Russia începe din nuou. Ii trebuià cu ori que pretu un pretestu spre a occupà Moldova și Térra Românească. Comisarul sĕu, Duhamel, ajutat de numerosi agenti se pune pe lucru și prepară în térra românească o rescóla anarchică, ca a lui Ipsilante. Din norocire Românii intellegu pericolul, și se scólă ca un singur om spre a scăpà din machinatiile perfide alle trimisului din Petreburg și a scutură un protectorat atât de insulător către I. Pórtă, și atât de urrîciŏs populatiei române.

Daqua vre o dată a fost vre o miscare binecuvintată în principe, legală în midlóce și mai vîrtos curată de ori que ecces, a fost farŏ îndoială miscarea tĕrrei românesci din 1848; quĕci nu fu în adevĕr de quât o protestatiŏ de pace și energică a populatiei asupra anarchiei și asupra eccesurilor de tot felul cu quare o amenintà triumful complotării rusesci. Asă Românii mântuiti o dată de influinta moscovită, pe locu și proclamarŏ cu solemnitate autonomia tĕrrei lor, întemeiată pe tractate, și suzeranitatea I. Porti; Isi dettero o constitutiŏ que reproducea anticele lor drepturi, și facea a învià datinele lor nationale. Ansĕ tractatele și în coprinsul și în întellesul lor furŏ fórte respectate de dênsii, și tóte actele guvernului national que îșI didesserŏ, farŏ a se abatte din interesurile populare, sunt marture de respectul que avurŏ către proprietate și către ordinea socială.

Moderatia și legalitatea miscării Românilor furŏ încuviintate de către trimisul I. Porti, Esc. S. Suleyman-Pasa. Aquesta afló tĕrra bucurânduse de o ordine perfectă și sustinênd cu zel drepturile nationalitatii lor și alle Turciei tot de o dată.

www.dacoromanica.ro

Mais cette conduite à la fois ferme et prudente de la Valachie, devait déplaire au cabinet de Saint-Pétersbourg, puisqu'elle lui ôtait tout prétexte d'occupation. Il fallait mettre fin à un pareil état de choses. Par d'habiles menées, M. Duhamel parvint à faire naître le déplorable conflit de la caserne de Spyro. Tout le monde fut convaincu que cette lutte absurde de six mille Turcs, soutenus d'ailleurs par six pièces d'artillerie, contre six cents soldats roumains, presque désarmés, n'avait été que le résultat des secrètes menées et des cabales incessantes du commissaire russe ; mais elle n'en servit pas moins de prétexte à l'invasion moscovite.

Les Russes entrèrent en Valachie, non pour rétablir l'ordre, — il n'avait pas cessé de régner — ; mais pour occuper le pays et faire vivre le corps d'occupation aux dépens des malheureux Roumains. Ce fut à l'aide des provinces Danubiennes que la Russie pourvut à l'entretien des armées destinées à combattre les Hongrois et à propager le panslavisme russe parmi les populations de la Turquie et parmi celles des États autrichiens.

Cependant la catastrophe qui termina la lutte des Hongrois, aurait mis une fin à la propagande slavo-russe, si, pour la continuer, le cabinet de Saint-Pétersbourg n'avait pas prolongé les agitations de guerre. Il trouva de nouveaux prétextes pour maintenir l'occupation. Alors la Bulgarie fut agitée, et les agents de la Russie renouèrent en Valachie leurs éternelles conspirations. Tout récemment, on a découvert à Bucaresci un complot qu'on peut regarder comme le chef-d'œuvre du genre. Ses chefs sont connus pour appartenir à la Russie. Leur but était, non de provoquer un soulèvement contre la Turquie, — ils ne le pouvaient pas, — mais de le feindre avec le concours de quelques malheureux Valaques égarés, et au moyen du raccolement d'un certain nombre d'étrangers salariés par la Russie.

Et maintenant encore, on se tromperait si l'on croyait que la Russie laissera aux populations orientales quelques instants de repos. Répandus dans hétéries greco-slaves,

www.dacoromanica.ro

Ansĕ aqucasta purtare înțelleaptă și fermă a țèrrei românesci nu putea să placă cabinetului dela Petreburg; pentru quĕ îi ardică ori-que petestu de occupațiò. Trebuià darŏ (ast cabinet protector) să termine o data cu asemenea stare de pace. Prin indemânatice meltiri D. Duhamel ajunsc a facce să se nască deplorabila încàierare dela caserna Spirei. Tòtă lumea este încredințată quĕ aqueastă luptă absurdă de șése mii turci, ajutați de șése tanuri, asupra șése sute soldati români mài desarmați, n' a fost de quât resultatul meltirilor secrete, cabalelor neîncetate alle comissarului russu; cu tòte aquestea scrvì de pretest invasiei moscovite.

Rușii intrarŏ în țérra română, nu spre a restabili ordinea (quèci ea nu încetasse) ci spre a occupà Provințiile Danubiene, și a ținé corpul de occupațiŏ cu chietniala svînturaților Români. Prin ajutorul aquestor provinții Rusia îsi ținù armatele destinate a batte pe Unguri, și a propagà panslavismul rusescu între populațiile Turciei și într' alle staturilor austriene.

Catastrofa que terminó lupta Ungurilor ar fi terminat și propaganda slavo-russă, daqua, spre a o continuà, cabinetul Petreburgului n'ar fi prelungit agitațiile de resbel. Afló nuoĕ preteste spre a'și mantinè occupația. Bulgaria fu pusă în miscare, și agenții Russiei reinnodarŏ. în țérra romàna necontenitele lor conspirații. Acum în vèra trecută se descoperi în Bucuresci un complot, que se pòte socoti ca un cap-d'operă de dibăcie moscovită. Capii lui sunt cunoscuți de ómeni ai Russiei. ,Si scopul lor erà, nu de a provocà o rescólă asupra Turcilor (quĕci aqueasta nu o putea) ci de a o ênchipui de astfel prin concursul unor nenorociți români rătaciți și prin adunătura unui numĕr de străini simbriași ai Rusiei.

Acum s'ar amăgi quine va fórte de ar crede quĕ Russia va lasà populațiilor orientale vre un moment de repaos. Respândiți în eteriile greco-slave, alle quăror fire tòte

www.dacoromanica.ro

dont ils tiennent tous les fils, les agents moscovites sont constamment occupés à saper les bases de l'Empire-Ottoman, et à faire tomber dans le piége des conspirations et des sociétés secrètes une foule d'hommes généreux, dont la plupart croient travailler pour l'indépendance de leur nationalité, tandis qu'en réalité ils sont les instruments aveugles du cabinet de Saint-Pétersbourg.

Tel est l'état des choses en Orient, telle est surtout la situation des provinces Danubiennes. C'est sur cette situation si dangereuse pour les droits de ces provinces, si menaçante pour la paix de l'Orient et de l'Europe, qu'il importe d'appeler l'attention des cabinets.

Les Valaques proscrits, les mêmes qui, en 1848, avaient réussi à paralyser les machinations de la Russie, ainsi qu'à maintenir l'ordre, et qui avaient été chassés de leur pays pour ce seul acte, n'ont jamais cessé d'intercéder auprès des cabinets de l'Angleterre, de la France, de l'Autriche et de la Prusse, pour obtenir la pacification de leur patrie, résultat impossible sous l'influence désastreuse du protectorat moscovite.

C'est à ces puissances que le peuple de la Valachie avait adressé sa proclamation de 1848.

C'est encore à ces gouvernements qu'en fevrier 1849, les réfugiés de la Valachie adressèrent leur protestation collective, accompagnée d'un mémoire justificatif du mouvement de leur pays.

Une autre protestation datée du 28 juin 1849, adressée particulièrement à la France et communiquée à son gouvernement, fut faite de la part des trois membres de la lieutenance princière, contre la convention de Balta-Liman qui violait les droits de la Moldo-Valachie. Dans cette protestation se trouvaient prévus et annoncés d'avance tous les évènements qui viennent de s'accomplir dans la Bosnie, en Bulgarie, et plus récemment en Valachie.

Il est triste d'avoir à constater que le gouvernement de la France qui, concouramment avec les autres puissan-

www.dacoromanica.ro

sunt ținute de dêusii, agenții moscoviți sunt neîncetat occupați întru a sepà temeile imperiului ottoman și a facce a càdè în cursa conspirațiilor și a societătilor secrete o multime de ómeni generoși dintre quari quei mai mulți cred quë lucreadà pentru independința nationalitătii lor, unde în adevër nu sunt de quât instrumentele órbe alle cabinetului dela Petreburg.

Ast fel este starea lucrurilór în Orient, ast fel è mai vîrtos situația principatelor danubine. Asupra aquestei situații fatale pentru drepturile astor provincii, amenințatóre pentru pacea Orientului și a Europei, este ne appërat și important de a chiemà luarea a minte a cabinetelor.

Românii proscrișì, aqueiași que in 1848 s'au fost pus în stare d'a paralisà machinațiile Russiei și a mantinè ordinea, și quari furò allungați din Patria lor pentru aqueastà singurà faptà, n'au încetat nici de cum d'a alerga la cabinetele Engliterrei, Franței, Austriei, și Prussiei spre a obține pacificația Patriei lor, resultat peste putința pe quât va tine influința fatalà a protectoratului moscovit.

Tot la aqueste Puteri Popolul român appellò prin proclamația sa din 1848.

Tot la aqueste guverne, în februarie 1849 refugiații Români își adressarò protestația collectivà, însocità de un memoriu justificatif al miscării române

O altà protestatiò din 28 junie 1849, adressatà în parte càtre Franța, și datà guvernului ei se facù din partea fostilor trei membri ai Locoteninței domniare asupra conventiei dela Balta-Liman que violà drepturile Moldo-Valachiei. In aquesta protestatiò se aflà prevedute și însciințate mai din ainte evenimentele quc se întîmplarò in Bosnia, Bulgaria și acum în urmà în țèrra românà.

Este trist de a avea quine-va a adeveri quë guvernul Franței quare din preunà cu quelle lalte Puteri a garantit

www.dacoromanica.ro

ces, a garanti l'intégrité de l'Empire-Ottoman, n'a pas encore eu le loisir d'étudier cette question capitale.

Les autres gouvernements feront-ils comme la République française? Absorbés par leurs affaires propres, en se fiant aux promesses diplomatiques de la Russie, laisseront-ils les successeurs de Pierre-le-Grand s'emparer des provinces Danubiennes, et préluder ainsi à l'anéantissement de la Turquie et peut-être à la conquête de l'Europe?

Une voix du moins s'élèvera encore cette fois pour protester. C'est au nom de tous ses compatriotes menacés dans leur liberté et dans leurs propriétés, et sans aucun moyen de faire entendre leurs plaintes; c'est au nom de cinq millions de chrétiens réduits à la dernière détresse que le soussigné ose s'adresser de nouveau aux cabinets européens, et dénoncer avec une nouvelle assurance, ce prétendu protectorat comme une conspiration permanente contre la nationalité roumaine, contre la suzeraineté de la Sublime-Porte, et surtout, il faut le répéter, contre les intérêts généraux de l'Europe.

Il y a là une situation anormale, monstrueuse, à laquelle il importe de mettre un terme. Il existe pourtant un moyen facile et légal d'en sortir : c'est d'appliquer aux principautés Danubiennes, comme à toute autre partie de l'empire Ottoman, le traité d'alliance de 1841, qui garantit l'intégrité de cet Empire; c'est de rappeler à la Russie que son rôle et son devoir étaient, non d'usurper les droits des provinces Danubiennes et de conspirer sans cesse contre leur tranquillité, mais de garantir leur autonomie, et de faire respecter leur indépendance administrative.

La Moldo-Valachie, comme partie intégrante de l'empire Ottoman, en s'adressant aux puissances qui ont garanti cette intégrité, espère trouver justice et protection, car il s'agit de l'honneur et des intérêts de ces puissances de faire respecter le traité dont elles sont signataires.

La Moldo-Valachie, mise une fois à l'abri des coups de

www.dacoromanica.ro

integritatea imperiului Ottoman, n'a avut încŏ timpul de a studiă aqueastă questiune capitală.

Quelle lalte guverne facce-vor óre ca Republica francesă? Absorbite în quelle din întru alle lor, sau incredênduse în spusele diplomatice alle Russiei, lăsă-vor pe urmașii lui Petru-quel-mare a înfige mâinile in principatele Danubiene și a preludă astfel spre desființarea Turciei și póte și spre dominarea Europei?

Un glas quel puçin se va mai ardică astă dată spre a protestă. În numele tutulor compatrioților sĕi amenințați în libertatea lor și în proprietătile lor, și farŏ nici un midloc de a facce să li se audă plângerile; în numele a cinci millióne de chrestinî ajunși în quea din urmŏ miserie, jos însemnatul cuteadă a se adressă din nuou la cabinetele europeene și cu o nuoă siguranța, a denunția aquest protetorat ca o necontenită conspirațiŏ asupra naționalitătii romăne, asupra suzeranității I. Porți și mai vîrtos, cată a o repetă, asupra intereselor generale alle Europei.

Este aqui o situațiŏ anormală monstruósă la quare è de mare nevoie a pune un termin. Cu tóte aquestea este un midlocu légal și ferŏ greutăți de a eși dintr' ênsa. A questa è d'a applică la Principatele Danubienne cum și la ori quare parte a imperiului Ottoman tractatul de alliantă din 1841 que garantesce integritatea aquestui imperiu; d'a adducce a minte Russiei quĕ rolul și datoria ei erà nu de a usurpă drepturile provințiilor Danubiene și de a conspirà neîncetat asupra liniștei lor, ci de a le garanti autonomia și de a facce să li se respecte independința administrativă.

Provințiile Danubiene, ca parte întregătóre a imperiului Ottoman, adressânduse la Puterile que aŭ garantit aqueastă integritate, sperà a află dreptate și protecțiŏ, quĕci è vorba de onórea și de interesele aquestor puteri să facă a se respectà tractatul susemnat de dênsele.

„Terra Romană și Moldova puse o dată în apperare

www.dacoromanica.ro

main d'un voisin peu scrupuleux, et protégée dans son autonomie, cesserait d'offrir à la Russie une proie facile, et ne serait plus exposée à devenir le champ de bataille de la guerre latente de la Russie contre la Turquie.

Mais cette protection serait encore un état d'oppression si elle n'avait pour but d'arriver à la solution définitive des embarras présents; si elle ne faisait respecter les traités existants entre la Moldo-Valachie et la Turpuie. Selon les anciens droits et coutumes de ces deux pays, selon leur autonomie reconnue par tous les traités, on s'occupera, par la libre discussion, de lois propres à satisfaire tous les intérêts, à assurer le bonheur général du pays, et à donner toutes les garanties désirables à l'Europe.

Telle est la proposition que la Moldo-Valachie (si elle était libre de faire connaître ses besoins et ses plaintes) oserait présenter aux puissances de l'Europe, et qu'à son défaut, le soussigné se permet de leur soumettre, espérant qu'elle sera agréée par les cabinets qui s'inspirent encore de l'esprit de justice, et qui veulent baser le maintien de la paix du monde sur le respect du droit des gens.

J. Héliade.

1850, 10 novemb e. Londres.

www.dacoromanica.ro

despre încercările nelegiuite alle unui vecin fără conșciință, și protegiate în autonomia lor, ar încetà de a mai offeri Russiei o prada atât de facilă, și n'ar mai fi espuse spre a deveni câmpul de bataie al resbellalui, latent (ascuns) al Russiei incontra Turciei.

Ansĕ aqueastă protecțiŏ ar fi și mai impilătóre daqua n'ar avea drept scop să ajungă la soluția definitivă a greutătilor în ființă; daqua n'ar facce a se respectà tractatele închieiate între Principate și Turcia. Dupŏ anticele drepturi și datine alle aquestor doĕ țĕrri, dupŏ autonomia lor recunoscută de tóte tractatele, să se puie la calle a se occupà, prin liberă discussie, de legi proprii a multumi tóte interessele, a assigurà fericirea generală și a da Europei tóte garanțiile dorite.

Astfel este propositia que ‚Țĕrra română și Moldova (de ar fi liberĕ spre a'și arătà nevoile și plângerile) ar' cutedà să înfațișede Puterilor Europei; și quare în locul lor jos-însemnatul își ia voiea a le-o suppunne, sperând quĕ va fi binę priimită de cabinetele que se mai inspiră de spiritul Dreptății și quari voiescu a întemià mantinerea pacii lumii pe respectul Dreptului gentilor.

J. Eliade.

1850, 10 noembr. Londra.

www.dacoromanica.ro

Dupŏ plecarea Rușilor.

Fraților Roumâni,

Nimeni ca voi nu cunósce mai bine causele pentru quare călcarŏ Rușii tractatele și pămêntul nostru, și ca tilharii ruinarŏ țêrra. Marturi de față cunósceți lucrurile âncŏ din aintea miscării dela 1848, și printr' o tristă esperiință v' ați convins despre multe que ómenii vostri vĕ spunea in timpul miscării și âncŏ de mai nainte.

De que sa vĕ mai repet quâte v' am scris cu epistola sub N° 1, quâte la mulți din voi v' am spus în predioa miscării pe quând complotà agenții Tczarului, quâte se copriud în memoriul dat cabinetului engles la 10 noem. quâte cu de amĕnuntul le arât in *Memoriurile despre istoria Regeneratiei?* Têrra erà destinatà să aiba o zaveră și apoi pe Rusi pe d' asupra. Ajutați de voi ómenii vostri, v' au înțuit de Zaveră, și chiar si de Muscali în trei luni, de Muscali que nu ' iau addus ómenii vostri, nici moderația vóstră. Ei avea ținta lor, planul lor in Ungaria și în Turcia, și 'ia addus măcellul dela Spirea preparat de Duhamel și apoi *iscaliturele* Rumanofanarioților. Aquestia din urmă, ajutați de Casaci, vĕ legarŏ apoi, vĕ arrestarŏ, vĕ flagellarŏ, vĕ prădarŏ, vĕ înarŏ ban, vită, mălaiu, onóre, viața. Si apoi dupŏ officiurile Gospodarului ei sunt facĕtorii vostri de bine, și noi cu voi in prenma facĕtori de rĕlle!

Gospodarul în viața sa, a învĕțat limba tîlharilor; aquestia quând vorbescu de victimele lor le numescu *hotii de pagubasi!* Noi suntem hoții de păgubași și ei tilharii de omenie.

Scopul epistolei aquesteia nu è spre a facce apologia miscării din 1848. Voi sunteți quari v' ați miscatu spre a înnecà Zavera, voi ați susținut ordinea și principele Proclamației, voi ați susținut guvernul que v' ați fost allès, voi mĕ ascultați ca judicàtori Apologia dar nu are locu aqui.

Scopul meu nu este iarŏ spre a intîmpinà vociferațiile Gospodarului. De quâte ori îi vĕdu quâte o cuvintare sau

www.dacoromanica.ro

quâte un offiçu, de quâte ori pricepu quĕ l'apucă demonul pĕcatului, repet vorbele părintelui Bisericei : « Iar se indrăcesce Erodiada! iar quere capul lui Ioann! » Iar l'a apucat patriotismul pe Gospodarul cordonat cu ordinul Indei! — Închină-te Popole, și rógă-te pentru dênsul.

Cugetul epistolei melle este să vĕ arăt, Fraților, quĕ Europa cunósce astădi machinațiile Rusiei, și mișcarea vóstră de appĕrare și călcarea drepturilor vóstre. Cu tótă convențiia dela Baltă-Liman, que neleginit legalisă occupația Rușilor pe sépte anni, vedeți quĕ li s' a pus sula în cóstă a eși din țĕrră, și a lăsă cu lacremele pe obraz pe toți prĕdătorii vostri. Li s' au desvĕlit cabalele și necontenitele complote asupra ordinei. Cabinetul engles, que îi allungó din țĕrră la 1834, îi invitó și acum să mai încetedze cu protecția și să deșĕrte țĕrrele que demostrarĕ quĕ scin *singure a ,tine ordînea si pacea.*

Scopul epistolei melle este să vĕ facu a însemnă vorbele din urmă quĕ sciți a ține ordinea și pacea, que nici o dată nu se turburră, dela un timpu inquâ, de quât numai quând se arată Muscalii sau agenții lor, sau quând aluatul politicei lor se arunca de mâna cicoiască spre a ne dospi muscălesce pâinca și a o prefacce în huma și scórța de copaciu.

Vĕ adducu aminte și acum să nu uitați quine è Tczarul și quare è politica lui.

Pe quând fanatismul secolilor barbari prin quari trecurĕ tóte popórele facea pe Români să' și vadă religia în pericol, să o appere și să o plângă, dupŏ cum astădi appĕră și plângu națiunalitatea, atunci Tczarul luă masca Religiei și cu numele lui Christu amagià Români, Greci, Sîrbi, Bulgari. Oamenii speriați, orbiți, credea într' ênsul farĕ a vedé quĕ popórele de un sânge și de o religie cu dênsul gemea în *robie*, îngenuchiea sub o adeverată idolatrie, îndumnedeind Vițiul, Pĕcatul, Nelegiuirea încarnate în idolu-Tczar. Aqueasta amăgire fu fatală si lungă.

Astădi Românul, Grecul, Sîrbul, Bulgarul nu' și mai vedu în pericol religia; și sabia lui Nicolae ar' semenà quĕ

www.dacoromanica.ro

rotédà bătăiósà chiemând la luptă morile în vênt.

Abandonò dar Tczrul numele religiei și tactica vechie. Vĕdênd quĕ popolii țin astădi de nationalitate, se pusse quând să încrimineđe nationalitatea quând să o giugiulească, după împregiurări. Agenții lui începu astădi a se prefacce quĕ s' au deprins cu ideea de o Romanie una și tare, după que Neselrode o combatù în vênt da Don Chiciotte în 1848, pe quând Românii, în primăvéra Regeneratiei lor cătà să semene iar nu să secere: pe quând unii sustinea cu ardóre suzeranitatea Turciei și alții îsi versà sângele pentru imperutorul Austriei. Visà la codri famea politicei moscovite; ar fi vrut să proclame Românii independința qua să scóle asupra lor Turci, Austriaci, și ênsuși Unguri; sau să se serve mai târdiu in mod invers cu dênsa, după cum se servisse cu Religia.

Pe quând Românii tragea brasda spre a semĕnà semințele Regeneratiei în țérrina lor, Rusia strigà de se spărgea încriminându-i que secerà în holdele altora.

Quând stai pe locu, Rusia te îndèmnà să te scoli; și quând te scoli spre a te appera assupra comploturilor ei, Rusia te încrimineadă de quâte n' ai avut âncŏ în minte.

Acum după que uneltì cu întriga, cu calomnia, cu forța, cu tóte midlócele a derîmà cu mâna lui Fuad. quecea que lucrasserŏ Români în 18 anni în folosul Românici și Turciei ênsuși; după que addusse a se rĕcì mii de inime române asupra Turcilor, se pune pe lucru din nuou a preparà alte complote, alte turburări sub nume sacre, pline de speranță, spre a demonstrà Turcilor și altor cabinete quĕ Românii nu se astêmpĕrà, quĕ le a intrat în capu Romanie-una. Ardică un spaimêntalliu quă să arate quĕ oștirile ei sunt necessarii în țĕrrele danubiene.

Fraților, Romania-una nu v' a intrat în cap; ea este în sângele vostru; este sacrà ca Religia, este scumpà ca ființa vóstră. Ansĕ nici pentru Religie, nici pentru Românie nu è timpu astădi d'a se versà nici o picătură de sânge, nici o picătură de sudóre a săracului; pentru quĕ se varsă îndesert, și ajută întrigelor inemicilor. E timp

www.dacoromanica.ro

de repaos, de tăcere, de întremare, de veghiere. Lupta nóstră este intru a oppune pace la invitările de turburare, ordine la anarchia moscovită, răbdare la împilarea despoților. Stați în pace și dejucați, ca și în 1848, planurile Petreburgului. Cu pacea numai ca cu semnul Crucii puteți tintui în locu pe Dracul dela miada-nópte; cu respectul tractatelor puteți arată lumii quari au fost și sunt violatorii lor.

Tentații sau *ispite* veți avé multe și varii si cuvinte nenumĕrate spre a vĕ turbură pacea: și străini și de ai nostri vĕ vor dice multe spre a vĕ face a eși din tăcerea imposantă. Agentii provocatori conosuști ai Russiei vĕ vor arătă que Turcii nu v' au făcut nici un bine, vĕ vor addnce aminte măcellul de la Spira preparat de dênșii, conventia dela Baltă-Liman, firmane și altele asemenea. Tentații veți avé chiar dela ómeni que, drepți cu inima si cu mintea, se lasă a se amagi de vorbele quellor d' întêiu. Tentații veți avé și mai multe dela Ramano-fanarioți que vĕ însultă și vĕ împilă, dela Gospodar que din di în di își va îndoi asprimea, nelegiuirea si desfrêul înfruntat qua să vĕ facă a țipă din nuou spre a avé pretestul să chieme din nuou pe Ruși. Nevoiti-vĕ ânsĕ a sufferi, a răbdă, a tăcé. Faceți qua tăcerea vóstră să semenene cu aquea liniște de vĕra quând nici o sufflare n' adie, nici o frunda nu se miscă, tóta natura tace, și în fiori astéptă un que... Meditați în pace a cunósce pe fie-quare, a 'l pretui dupó adevĕrata sa valóre. Rabdați pînó va sună ora que vine dela Dumnedeu iar nu dela ómeni. Ora aquea v' am spus quĕ are semnele salle dupó quare să o cunósceti. Nu vĕ predicu affectió, nu credință către gospodar a quărui fiinta è o vie, împelitată violatió a drepturitor tĕrrei. Urriți 'l, iarósi v' o dicu, dupó quât è de neleginit și de urrîcios; urra vóstra ânsĕ să semene cu dispretul, cu grĕta; si pace răbdare quât puteți.

Astădi pretutindeni, și mai vîrtos în Franța, nici batăiosii nu mai vor turburare: numai Reactionarii caută și atită cérta civila, și dorescu desordinea și sânge spre a avé drepturi la împilare. Astădi numai Popolul și ómenii

www.dacoromanica.ro

sei appera și susțin ordinea. Quine vĕ îndémna sau vĕ împinge astădi la turturare este dintre reactionarĭ sau instrument al lor, sau vre un nebun ambițios; aquella facce trebile Rușilor. Quine este astădi pentru Libertate, aquella susține ordinea si pacea.

Demonul Măcellului que se îmbată de sânge nu este ministru al lui Dumnedeu, è idolul tirannilor. — De parte de dênsul, Popole!

Angelul esterminator al rĕilor, angelul urgiei ceresci are altă față, semnele lui sunt altele. Quând ellu se arată, tirannii se pălescu, oțellul se immósie ca cĕra, gurele tunurilor ammuțescu, sabiile se frângu, armele cadu din mâinile sbirilor, securele se tocescu în mânile carneficilor; milliône de soldați își adducu a minte quĕ sunt fii, fratii Popolilor; triumful se cântă de o dată cu semnalul, cu strigarea populară quare è glasul lui Dumnedeu. — Intellepciune-drĕptă, fraților! qua să puteți distinge pe ministrul Cerului din domonul Măcellului, idolul tiranilor. Asădi Demonul aquesta s' a pus, ca nici o dată, a împunge popolii. Boldurile lui s' au dat în mâini îndemânatice, în mâini de amăgitori pe quari popolul âncŏ nui conósce, âncŏ îi crede de patrioți. — Cu veghierea, cu răbdarea, cu tăcerea, veți trĕce peste tóte tentatiile, și victoria este a vóstră.

Cu aqueastă occasie mĕ simtu dator a vĕ verbi și de propagandă la quare țin unii mult și eu pótе și mai mult.

Ansĕ quari sunt propagatorii Români? și que idei, que midlóce au de a propagă? — Quât pentru mine, eu nu dorescu mai mult a se propagă de quât amorul libertătii sau al mântuirii, urră asupra tiranniler, unire și frăție intre Români, și unirea și frătia Românilĕr împreună cu Popolii martiri, cu popolii mântuitori. Aqueste idei ânsĕ nu se pot intinde între Români din midlocul banchetelor parisisiene de unde mai adesea esu certe; pentru propagandă cată quine va a lucră, cată a lucră cu mintea si cu inima curata și a lucră fără preget; și apoi prodaganda între Români nu se pótе facce chiar prin scrieri întellepte que resuffla adevĕr și dragoste; quĕci nimicu n' ajunge pînŏ la Popol afarŏ de mincine que îl întunecă. Apoi daqua va

www.dacoromanica.ro

incepe quineva cu scrieri pline de calomnii, de sarcasmi, de patime miserabile, de miserii condamnabile, quare è propaganda? Printr 'una ânsŏ din aquelle divine și eterne legi alle Provedinței propaganda se face astădi între toți popoli cu quea mai răpede putere de către chiar inemici libertății. In 1848 de ajuns nesciința popolilor facù trebile tirannilor; astădi veni rêndul qua orbirea tirannilor să facă trebile popolilor. Eatŏ cum: Daqua dupŏ 1848 boierii în țêrra română îmbrăcișà causa Popolului; daqua Rușii întrând în țêrră dicea boierilor: ammu vénit prin voi și pentru voi, cătați darŏ a ne ținne chieltuielèle, și lăsați săracii in pace; daqua Turcii ar' fi putut a se ține tari și a împlini dreptatea que au promis de a da fie-quăruia; astădi causa nóstră ar' fi fost perdută, lumea s' ar fi amăgit din nnou; numele nostru ar' fi fost uitat, ba pôte și blestemat de Popol. Ansĕ boierii își indoirŏ asprimea, urra și răpirile; Muscalii nu mai lăssarŏ nici cenușă in căminele țêrranilor; Turcii nu puturŏ facce de quât a intimpinà de a nu se îndecì crudimile. Eată propagandă eloquentă, convingĕtóre spre a facce popolul à' și urrî tiranni si a suspinà dupŏ mântuire. Quare propagandă putea facce minunea qua să adducă pe tĕrran a se încredința quĕ Casacii sunt mai rĕi de quât pâgànii si de quât fiarele? Queea que cu gura și cu scrisul nu putusserŏ facce Romanii quei buni în 18 ani, Casacii făcerŏ într 'o lună. Urra asupra lor astădi è nestinsă. De ai verbì Popolului cu anii si cu secolii, de 'iai spune ideile quelle mai salutarii, ellu nu te intellege, daqua nu 'lai crescut spre a te intellege. Ansĕ quând ciocoïul și casacul îi ia vacca și boul din bătĕtură, quând nu' i mai lasă nici o mâna de mălăin in casă... O! atunci adevêrul îl pătrunde pînŏ la ósе; propagandă è făcută într' un minut și nu cu vorbe ci cu fapta; tirannul è cunoscut. Si atunci cu adevĕrat își adduce aminte de ómenii que au strigat *Dreptate*, *Frătie*; atunci cu altă convicțiò strigă: adeverat, ómenii aquieia erà trimiși dela Dumnedeu! sau, ardicând pumnul la cer, jură și blestemă, quare în alte vorbe și în altu ton va să dică tot aqueea; pentru

www.dacoromanica.ro

quĕ fie-quare invóca sau laudă în limba sa. Disperatul are şi ellu limba sa, imnurile salle. Atunci, quine ambitioneadă stima Popolului să nu 'l insulte tractându'l de orbu şi nesimţitor, trimeţêndui în locu de consiliuri pamflete que le numescĕ propagandă de idei, şi aratându-i starea miserabila in quare se află. Atunci quine è onestu, doritor de bine, iar nu ambitios nebun, să nu 'l invite a 'şi turburà zacerea de intremàre, a 'şi espunne de tot viata. Rauele lui au nevoie de balsam iar nu de oţetu.

Vedeţi, fraţilor, quĕ Dumneden ă provĕdut pretutindeni a se fecce advĕrata propagandă. Ellu provede in quelle morale ca şi quelle fisice. Popolul român cunósce astădi pe voitorii luii de bine şi de rĕu; si quând óra mântuirii va sunà pentru toţi Popolii, fiţi siguri quĕ şi Românul îsi va sumete mânicele si îşi va facce bisonia.

Ausĕ sciţi âncŏ una? Atunci nu 'l vor mai amàgi quei quari 'lau amagit in anul 1848 vêndêndu 'l Odobesculni qua sà 'l uccidà; nu 'l vor mai conducce quei quari 'lau condus rĕu. Isi are Popolul martirii sĕi que au sufferit cu dênsul; ómeni que' şi au curaţit suffletul si inima prin chinuri, que s 'au sfintit prin lacreme şi durere, que au fost faça pe tótà dioa, pe tótà ora la nevoile şi martiriule lui; que au suspinat cu dêusul, au plânsu, s' au inchinat, au ţipat, au blestemat cu dênsul. Proscrişii din 1848 sunt pentru popolul Românu qucea que dicea Regulu que erà pentru Roma prisonierii din Cartaginea, adicà nisce cădĕture, nisce Români barbarisati. Mai toti proscrişi Români au càdut din starea normalà, s' au demoralisat cu neocoupaţia, cu cătarea plăcerilor pentru unii, si a vieţuirii cu ori que preţu pentru altii, cu o viata trăndavă si vagabondă, cu vortirea de rĕu que vine din asemenea viata, cu intrigele, cu calomnia, cu invĕţul de a purtà vorba, cu năspirea inimii şi cu amarurile bènte de fie-quare. Proscrişii si chiar quei buni sunt ca bolnavii de atrofie que cîrtescu de tóte, se scălimbà la tótc. Aqueia dintre proscrişi que pretind a mântui tĕrra farŏ ai cunósce ranele, farŏ nici un căpital de lumine si de adevĕr, farŏ morală. farŏ nici o virtute, farŏ nici o meserie, que un tră-

www.dacoromanica.ro

iescu de quăt in intrige, in certe, in insulte demne de inferați, aqueia sunt sau impostori sau nebuni. Nația îi cunósce, și Românța adunită nu va resări din sînul aquellora que nu sciu a se uni nici trei la un locu de quăt spre a facce rĕu apprópelui, fratelui lor. — M' am despărțit ca și mai naiute de 1848 de toți; m' am retrasu in veghierile melle, și 'mi am inchinat dillele și nopțile aquellora dintre Români și emigrați quâti au sciut a'și conservà principele que a professat tĕrra, a se uni in dragostea binelui, a' și da pâinea dela gură spre a susține chieltuielele necesarii de a se făcc lumii cunoscute drepturile Patriei și durerile ei.

J. Eliade.

Nº 5. 1851 Maiu 14/(26), Paris

Paris.—in Tipografia lui Preve et Comp., strada J.-J.-Rousseau, 15.

www.dacoromanica.ro